

ΤΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ Μ. ΠΡΙΜΙΚΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Σ. ΘΕΟΦΑΝΕΙΔΟΥ

ΥΠΟ
Δρος ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑ
Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως

Συντμήσεις:

- A : Ἀπογευματινή, Σταμπούλ 1 (1925)—.
- ΑΑ : Ἀπόστολος Ἀνδρέας, Σταμπούλ 1 (1951)- 13 (1964).
- Ἀκ. : Χρυσογόνη Γ.—Χατζοπούλου Σ., Ἀκτίνες. Ἡμερολόγιον Εἰκονογραφημένον ὕλης παντοίας καὶ διαφορούσης, ἐν Κων/πόλει 1 (1906).
- Μ. Γεδεών, Προικόννησος. : Γεδεών Μ. Ι., Προικόννησος. Ἐκκλησιαστικὴ παροιμία, ναοί, μοναί, μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι, ἐν Κων/πόλει 1895.
- Μ. Γεδεών, Θεοτόκος τῶν Κύρου. : Γεδεών Μ. Ι., Ἐκκλησίαι βυζαντιναὶ ἐξακριβούμεναι (κυρίως ἡ Θεοτόκος τῶν Κύρου), ἐν Κων/πόλει 1900.
- Μ. Γεδεών, Ἑορτολόγιον. : Γεδεών Μ. Ι., Ἑορτολόγιον Κωνσταντινουπόλιτου προσκυνητοῦ, ἐν Κων/πόλει 1905.
- Ε : Ἐμπρός, Σταμπούλ 1 (1953) — 15 (1967), 1 (1968)— 7 (1974).
- ΕΗ : Ζερβοπούλου Σ. Ν., Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον Εἰκονογραφημένον, Κων/πολις 1 (1934) — 5 (1940).
- ΕΦ : Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος, Ἀλεξάνδρεια 1 (1908) — 51 (1922), Ἀντίς Ἀμπέμπα 51 (1952/1969)—.
- ΕΦΚΗ : Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα ἐν Κων/πόλει. Ἡμερολόγιον τῶν ἐτῶν 1905 — 1907, 3 τ., ἐν Κων/πόλει 1904-1906.
- ΕΦΣΚ : Ὁ ἐν Κων/πόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, ἐν Κων/πόλει 1 (1861) — 28 (1921).
- Θ : Θεολογία, Ἀθήναι 1 (1923)—.
- ΘΗΕ : Ἐρησκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, 12 τ., Ἀθήναι 1962-1968.

- Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς. : Θεοφανείδου Θ. Σ., Προικοννησιακαὶ σελίδες.
Ἡ νῆσος Μαρμαρᾶς, ΕΗ 4 (1937) 65-86 καὶ ἀνάτ.
- Κοινότης Ἐγρήκαπου, Παναγία Σούδα. : Κοινότης Ἐγρήκαπου, Ἱερὸς
ναὸς Παναγίας τῆς Σούδας. Εἰς μνήμην Ἀρχοντος
Λαμπαδαρίου Πέτρου Πελοποννησίου, ἕ.τ. 1966.
- ΚΠ : Κυριακάτικη Πρωτᾶ, Σταμπούλ 1 (1946) — 22 (1968).
- Μ : Ζωγράφου Ν. Γ., Ἡ Μικρασιατικὴ. Ἀνεξάρτητος
πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐφημερίς, ἐν Χαλκίδι 1 (1930).
- ΜΕΕ : Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδεῖα, 24 τ., Ἀθῆναι
1927-1934.
- ΜΝ : Μαρμαρινὰ Νέα, Ἀθῆναι 1 (1945)—.
- ΜΧ : Μικρασιατικὰ Χρονικά, Ἀθῆναι 1 (1957)—.
- Ο : Ὀρθοδοξία, Σταμπούλ 1 (1926) — 38 (1963).
- Α. Παπᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ. : Παπᾶ Α., Ἐλενουπόλεως, Ὑπέρθυρος μαρ-
μαρινὴ πλάξ τοῦ ἱ. ναοῦ Γενεθλίου τοῦ Προδρόμου
Γενῆ Μαχαλῆ καὶ ὁ Θεοφάνης Σ. Θεοφανείδης, ΕΦ,
59 (1977) 430-436.
- Πάπυρος-Λαρούς. : Πάπυρος-Λαρούς. Γενικὴ Παγκόσμιος Ἐγκυκλοπαι-
δεῖα, 12 τ., Ἀθῆναι 1963-1964.
- ΠΒ : Κομνηνοῦ Ε., Προικοννησιακὸν Βῆμα. Μηνιαία ἐπι-
θεώρησις, ἐν Πειραιεῖ 1 (1937).
- Β. Σταυρίδου, Θεολογικὴ Σχολή. : Σταυρίδου Β. Θ., Ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ
Σχολὴ τῆς Χάλκης, I-II Ἀθῆναι 1968-1970, III Θεο-
σσαλονίκη 1973.
- Χ : Χρόνος, Σταμπούλ 1 (1946) — 21 (1967).
- Χαριστήρια Μελίτωνος. : Χαριστήρια εἰς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτου Γέρον-
τος Χαλκηδόνος Μελίτωνος, Θεσσαλονίκη 1977.
- ἄ.ἔ. : ἄνευ ἔτους.
- ἀνάτ. : ἀνάτυπον.
- ἀνέκδ. κείμε. ἐν γραφ. : ἀνέκδοτον κείμενον ἐν γραφομηχανῇ.
- ἀρ. : ἀριθμὸς.
- ἄ.τ. : ἄνευ τόπου.
- εἰκ. : εἰκόνων.
- πίν. : πίναξ.
- σ. : σελίς.
- τ. : τόμος.

Ὁ Ἄρχων Μέγας Πριμικήριος¹ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Θεοφάνης Σ. Θεοφανείδης², ὡς ἀναφέρει ὁ γράφων εἰς μίαν προηγουμένην μελέτην αὐτοῦ³, ἀπὸ τοῦ 1961 κ. ἐ. συνέθεσεν εἴκοσιν ἐννέα λαμβικὰ ἐπιγράμματα⁴, τὰ ὁποῖα μετὰ δύο εἰσέτι ἀντιγραφέντων καὶ μιᾶς ἐπιγραφῆς, δημοσιεύονται κατωτέρω⁵. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ συνθέτου κυρίως ἢ ἐτέρων. Τὰ εἴκοσιν ἐπτὰ τούτων εὐρίσκονται εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, ἐνῶ τὰ λοιπὰ τρία ἐν Ἑλλάδι. Στατιστικῶς τὰ περισσότερα ἀπαντῶσιν εἰς ναοὺς τῆς Θεοτόκου (7), ἀκολουθοῦν τὰ τῶν τοῦ Κυρίου (4), Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (4), Ἀγ. Γεωργίου (4), Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου (2), Ταξιάρχῶν (2), Ἀγ. Παρασκευῆς (2), Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων (1) καὶ προφ. Ἡλιοῦ καὶ ἁγ. Τιμοθέου (1).

Τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα ἐτοποθετήθησαν εἰς διάφορα τμήματα (προσόψεις, νάρθηκας, παρεκκλήσια, κυρίως ναοὺς) ἐκκλησιῶν, ἀγιασμάτων, τάφων κ.λπ. εἶναι μονόστηλα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δίστηλα καὶ λαξευμένα διὰ μελαίνης μεγαλογραμμάτου καὶ λίαν ἐπιμελελημένης νεοβυζαντινῆς γραφῆς⁶, ἐπὶ μαρμαρίνων πλακῶν ποικίλου μεγέθους. Εἰς ἕκαστον ναὸν ὑπάρχουν κυρίως ἓν ἢ καὶ περισσότερα. Αἱ πλάκες τῶν εἶναι πολλακίς νέαι, ἐντοιχισμέναι

1. Περὶ τοῦ ὄψικίου ἰδὲ Τ. Α. Γριτσοπούλου, Πριμικήριος, ΘΗΕ 10 (1967) 86-87.

2. Περὶ αὐτοῦ ἰδὲ Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς, 65-66 μετ' εἰκ. Ε. Ε. Βαλσαμῆ — Ν. Σ. Λαμπαραρίδου, Προικονησιακὰ ἱστορικά, ἐν Ἀθήναις 1940, 105-6. Φιντρία (Ν. Δάμτσα), Καὶ πάλιν οἱ ναοὶ μας, Α 3.12, 42 (1967) 1. Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ συνεργάτης μας κ. Θ. Σ. Θεοφανείδης, Ἄρχων Πριμικήριος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ΜΝ 7.10, 23 (1968) 4. Θ. Θεοφανείδου, Ἀνεκδοτοὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ἐλενουπόλεως Ἀθανάσιον, Σταμποῦλ 7.6, 27.7, 11.8, 1.13.21. 24.9, 1976, 18.1, 15.2, 16.5, 1977, Ἀθήναι 16.6, 8.7, 1976. Ἀ. Παπᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ, 434-6.

3. Ἀ. Παπᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ, 433.

4. Ἀ. Δ. Κομίνη, Τὸ βυζαντινὸν ἐπίγραμμα καὶ οἱ ἐπιγραμματοποιοί, ἐν Ἀθήναις 1966.

5. Ὁ γράφων εὐχαριστεῖ θερμῶς καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὸν Θ. Θεοφανείδην διὰ τὴν παροχὴν πάσης βοήθειας καὶ διευκολύνσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συντάξεως τῆς παρούσης μελέτης. Δέον δὲ νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἐν αὐτῇ δὲν ἐπεχειρήθη φιλολογικὴ ἀνάλυσις καὶ ἐρμηνεῖα τῶν δημοσιευομένων ἐπιγραμμάτων, τούτων ἐπαφιεμένων εἰς τὸ μέλλον.

6. Τ. ἐ. πρῶτον ἐλαξεύθησαν, ἀκολούθως δὲ ἐπληρώθησαν διὰ μέλανος χρώματος.

οὐχὶ πολλὸν ὑψηλά, διὰ τὰ ἀναγινώσκονται εὐκόλως, ἐνίοτε δὲ προϋπάρχουν μετ' ἄλλων ἐπιγραφῶν ἢ παραστάσεων. Σπανίως πλαισιοῦνται δι' ἀπλοῦ διακόσμου. Ἡ διατήρησις των γενικῶς εἶναι καλή. Μερικὰ ἐπιγράμματα μόνον συνετέθησαν χωρὶς τὰ λαξευτοῦν ἐπὶ τῶν πλακῶν, ἄλλα ἐσχεδιάσθησαν ἐπ' αὐτῶν χωρὶς τὰ λαξευτοῦν καὶ ἄλλα τέλος, τὸ καὶ χειρότερον, ἀπεξέσθησαν ἢ ἐκαλύφθησαν μεταγενεστέρως ὀλόκληρα ἢ τμηματικῶς καὶ τοῦτο, ἴσως, ἵνα διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι τὸ μῖσος καὶ ἡ κακοήθεια δὲν θὰ παύσουν νὰ ὑφίστανται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ γλῶσσά των εἶναι ἀρχαία. Ἀπὸ ἀπόψεως συλλαβῶν εἶναι ἔνδεκα—, δωδεκα—, δεκατρι—, δεκατεσσαρα—, δεκαπεντα— καὶ δεκαεξασύλλαβα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων των συνήθως εἶναι ὀκτώ. Ἡ ἀκροστιχὴς πάντοτε, ὡς συνήθως ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι⁷, σχηματίζει τὸ ὄνομα τοῦ συνθέτου: ΘΕΟΦΑΝΗΣ. Τὰ ἐπιγράμματα πολλάκις ἔχουν συντημίσεις⁸, τόνους, πνεύματα καὶ σημεῖα στίξεως. Ἐνίοτε παρουσιάζουν γραμματικά τινα σφάλματα, ὀφειλόμενα ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἑλλιπῆ γνῶσιν τῆς γλώσσης ἀπὸ μέρους τοῦ λιθοξόου. Διὰ τὴν σύνθεσίν των φαίνεται, ὅτι ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐμελέτησεν ἀνάλογα τοιαῦτα τῆς Θράκης καὶ Μικρᾶς Ἀσίας⁹.

Ἱερὰ συγκίνησις καὶ ἐνθουσιασμὸς καταλαμβάνουν τὸν ἀναγνώστην τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων, καθ' ὅτι ἀρχαιοφιλῆς, μεσαίων καὶ νεώτεροι χρόνοι συγκεράννυνται κατὰ τρόπον ἀριστοτεχνικὸν ἐν αὐτοῖς. Διὸ καὶ οὐχὶ σπανίως ἀπαντῶσιν ὀνόματα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυθολογίας καθὼς καὶ ἐκφράσεις ὀμηρικαὶ ἢ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμνολογίας¹⁰, ἐνίοτε ἐπαναλαμβάνόμεναι. Ὁ συγκερασμὸς οὗτος παρατηρεῖται εἰσέτι καὶ ἐν τῇ μορφολογικῇ αὐτῶν διαπλάσει, καθ' ὅτι εἶναι ἱαμβικά ἐπιγράμματα διὰ νεοβυζαντινῆς γραφῆς λαξευμένα. Τὰ ἐπιγράμματα ἐντὸς τῶν ὁποίων πολλάκις ἀναφέρονται ζῶντα ἢ τεθνεῶτα ἐκκλησιαστικά ἢ μὴ πρόσωπα εἶναι ἐμπλουτισμένα διὰ λογοτεχνικῶν εἰκόνων. Ἐλάχιστα τούτων, ὀφειλόμενα εἰς ἑτέρους συνθέτας, ἀντεγράφησαν ὀλόκληρα ἢ τμήματα αὐτῶν καὶ ἐγένοντο ὀρισμέναι προσθήκαι ἐπ' αὐτῶν.

Τὰ αἶτια τῆς συνθέσεώς των εἶναι ποικίλα: ἐγκαίνια, ἀνακαινισμοί, ἑορτασμοὶ ἑκατονταετηρίδων ναῶν, καθὼς καὶ γεωγραφικὴ θέσις καὶ τοποθέ-

7. F. Dölger, Die byzantinische Dichtung in der Reinsprache, Βερολίον 1948, 33. Γ. Α. Σωτηρίου, Κεμήλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν Ἀθήναις 1937, 10.

8. Union académique internationale, Emploi des signes critiques. Disposition de l'apparat dans les éditions savantes de textes grecs et latins, Παρίσι 1932.

9. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Συλλογὴ ἐπιγραμμάτων ἐκ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἱερῶν ναῶν, Ἀθήναι 1972 (ἀνάτ. ἐκ τῶν ΜΧ 15 (1972) 399-405).

10. Ἀ. Παπᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ, 433.

τησίς των, ἔδρυσις παρεκκλησίων ἐντὸς αὐτῶν, ὑπαρξίς τάφων ἁγίων, πατριαρχῶν παρ' αὐτοῖς, τιμὴ ἐπιφανῶν προσώπων, θάνατος οἰκογενειακῶν προσώπων τοῦ συνθέτου, ἐπιθυμία αὐτοῦ, τὰ ἐν τῇ δημογενεῖα συμβάντα κ.λπ¹¹. Ἰκανὰ συνετέθησαν μετὰ τὴν ἀνακαίνισιν καὶ τῆς Πόλεως¹², ἐβδομήκοντα ἐννέα τῶν ὁποίων ὑπέστησαν σοβαρωτάτας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ζημίας ἐκ τῶν γεγονότων τῆς νυκτὸς τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1955¹³. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἄλλωστε καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ 1961 κ.έ. σύνθεσίς των.

Τὰ ἐπιγράμματα ἔχουν χαραχθῆ ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ συνθέτου in situ, νυκτίας ποθ' ὥραις ἐπὶ τῶν πλακῶν καὶ γλυφῇ ὑπὸ τοῦ ποντίου παρὰ τὴν Παναγίαν τοῦ Βεφᾶ λιθοξόου Aziz Üstün, νῦν δὲ ἐν Ὀλλανδία ἐργαζομένου, κατὰ τὰ ἔτη 1963-5¹⁴, ἀλλὰ καὶ ἀργότερον. Ἐξαιρέσειν ἀποτελοῦν τὰ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Γέλδεγριμεν Χαλκηδόνος καὶ τοῦ μονυδρίου τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ τῆς Κοινότητος Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας, τὰ ὁποῖα ἐχάραξεν ὁ διαπρεπὴς ἐκ Φαναρίου ἀγιογράφος καὶ λογοτέχνης Ε. Κόβας¹⁵. Ἐὰν δὲ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Γέλδεγριμεν εἶναι τὸ πρῶτον τοιοῦτον, ἀναμφιβόλως ἡ γραφὴ αὐτοῦ ἀπετέλεσε τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐλαξεύθησαν καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα. Τὴν δαπάνην τῆς λαξεύσεως των ἀνελάμβανον ἐκτὸς τοῦ συνθέτου ἐνίοτε ὠρισμένοι δωρηταί¹⁶.

Καίτοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν εἶναι ἐφωδιασμένα μετὰ χρονολογιῶν συνθέσεως, τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὴν ἀκόλουθον χρονολογικὴν σειράν¹⁷. 1. Ἀγ. Γεωργίου Γέλδεγριμεν, 2. Παναγίας Γοργοπηκῆς Ἐξ Μαρμάρων (1), 3. Ἀγ. Παρασκευῆς Χάσκιου, 4. Νεκροταφείου Θείας Ἀναλήψεως Μακροχωρίου, 5. Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ὑψωμαθειῶν (3), 6. Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ὑψωμαθειῶν (1), 7. Ἀγ. Θεράποντος Σιρκετζῆ, 8. Παναγίας Σούδας Ἐγρήκαπου, 9. Ἀγ. Ἡλιοῦ καὶ Τιμοθέου Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας, 10. Ταξιαρχῶν Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας, 11. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κανδυλλί, 12. Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἀρτάκης Χαλκίδος, 13. Ἀγ. Θεοδώρων Βλάγ-

11. Ἡ συνήθεια αὕτη δὲν εἶναι ἄγνωστος καὶ ἀλλαχόθεν. Πρβλ. ΜΙΣΝ, Ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, Ἰστανπούλ 1937, 189-90. Γ. Α. Σ ω τ η ρ ί ο υ, Ἔργ. μνημ. 12.

12. Α. Π α σ α δ α ί ο υ, Ἡ αἰσθητικὴ πλευρὰ τοῦ προβλήματος τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ἱερῶν καὶ τῆς Πόλεως, Ἰστανπούλ 1956 [ἀνάτ. ἐκ τοῦ ΑΑ 86 (1956)].

13. —, Τὰ γεγονότα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου, Ο 30 (1955) 476-488. —, Κατάστασις 29 Δεκεμβρίου 1959 (ἀνέκδ. κείμεν. ἐν γραφ.).

14. Θ. Θ ε ο φ α ν ε ἰ δ ο υ, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 11.8.1976.

15. Ἀ. Π α π ᾶ, Ἐλενουπόλεως, Εἰρήναρχος Κόβας, 1894-1972, Χαριστήρια Μελίτωνος, 422-450

16. Ἀ. Π α π ᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ, 433. Ἴδὲ καὶ ἐπιγράμματα, ἀρ. 11 καὶ 25.

17. Κατὰ πληροφορίας τοῦ Θ. Θ ε ο φ α ν ε ἰ δ ο υ πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 30.10.1976. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἡ σειρά αὕτη δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰς ἐν ταῖς ἐπομέναις σελίσιν ἀναφερομένης χρονολογίας τῶν ἐπιγραμμάτων.

κας, 14. Πρωτοψάλτου Ἰακώβου Ναυπλιώτου (τμήμα), 15. Παναγίας Γοργοπηκού Ἐξ Μαρμάρων (2), 16. Παναγίας Χαντζεριωτίσσης Τεκφοῦρσαραϊ, 17. Ταξιάρχῶν Παλατᾶ, 18. Γενεθλίου τοῦ Προδρόμου Γενῆ Μαχαλέ, 19. Ἀγ. Παρασκευῆς Βουγιούκδερε, 20. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Βαφεοχωρίου, 21. Ἀγ. Γεωργίου Κουσγουντζουκίου, 22. Ἀγ. Χαράλαμπος Βεβεκίου, 23. Πρωτοψάλτου Ἰακώβου Ναυπλιώτου (τμήμα) καὶ 24. Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Πασάβαζε. Τὸ ἀρχαιότερον ἐξ αὐτῶν ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 1961 καὶ τὸ νεώτερον εἰς τὸ 1977.

Τὸ ἐπιγραμματικὸν ἔργον τοῦ Θ. Θεοφανείδου, καίτοι ἐμφανίζεται ἀρκούντως ἀργά, τ.ἔ. μόλις ἀπὸ τοῦ 1961, κατέχει μίαν ὅλως ἰδιάζουσαν θέσιν ἐντὸς τοῦ συγγραφικοῦ του τοιοῦτου¹⁸, ἀποτελεῖ δὲ ἀναμφιβόλως μίαν σπανίαν καὶ σημαντικὴν προσφορὰν ἐντὸς τῆς ἱστορίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου τοῦ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας δυστυχῶς ὄλονεν φθίνοντος ὁμογενοῦς στοιχείου τῆς Πόλεως, ἀτυχῶς ἄγνωστον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέχρι τοῦ νῦν.

Τὰ ἐπιγράμματα τοῦ Θ. Σ. Θεοφανείδου, εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ὁποίων προβαίνει ὁ γράφων, εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κωνσταντινουπόλεως.

1. Σκευοφυλάκιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Φαναρίῳ (Fener)¹⁹.

ΠΑ(ΤΡ)ΙΑΡΧΙΚΗ Κ[ΑΙ] ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙ Κ[ΑΙ] ΚΕΛΕΥΣΕΙ
ΤΟ ΠΑ(ΤΡ)Ι(ΑΡ)ΧΙΚΟΝ ΤΟΔΕ ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΚΙΟΝ | (ΑΝ)ΕΚΑΙ-
ΝΙΣΘΗ ΗΥ(ΤΡ)ΕΠΙΣΘΗ Κ[ΑΙ] ΕΠΑ(ΟΥ)ΤΙΣΘΗ ΕΝ ΕΤΕΙ ΣΩ-
(ΤΗ)ΡΙΩ α λ ξ θ.

18. Ὁ Θ. Θεοφανείδης ἐκτὸς αὐτοτελῶν ἐργασιῶν, μερικὰ τῶν ὁποίων παραμένουν ἀνέκδοτοι ἢ εἶναι τμηματικῶς ὑπὸ ὄνόματα ἐτέρων ἐκδεδομένα, ἐδημοσίευσεν πλείστας ἐμβριθεῖς καὶ γλαφυράς μελέτας εἰς τὰ κάτωθι ἡμερήσια καὶ περιοδικὰ φύλλα, ἐγχώρια τε καὶ ξένα: Ἐμπρὸς (1952), Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον (1937), Ἐθνικὸς Κήρυξ Ν. Ὑόρκης (1941-1951), Ἐθνικὴ Φωνή, Κυριακάτικη Πρωτὰ (1967-8), Μαρμαρινὰ Νέα (1946-1961, 1963-65, 1968-70), Ἡ Μικρασιατικὴ (1932-40), Παμπροικοννησιακὸν Βῆμα (1930-40), Προικοννησιακὸν Βῆμα (1937-8, 1954-5), Προσφυγικὸς Κόσμος (1947-1952) καὶ Χρόνος (1958-1961). Πρβλ. Ἄ. Παπᾶ, Ὑπέρθυρος πλάξ, 434-435. Διὰ τοῦ συγγραφικοῦ αὐτοῦ ἔργου συνεχίζει ἐπαξίως τὴν παράδοσιν ὀφφικιάλων τινῶν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὡς τῶν Κ. Καλλινίκου, Β. Μιρμίρογλου, Ι. καὶ Γ. Παπαδοπούλου, Χ. Παπαϊωάννου, Δ. Αἰγινήτου, Β. Αἰμιλιάδου, Κ. Ψάχου, Ι. Ναυπλιώτου καὶ Γ. Χόλεμπαχ. Πρβλ. —, Οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ΕΗ 1 (1934) 194-5, 197-9, 202-7.

19. Γ. Α. Σωτηρίου, Ἔργ. μνημ. Ι. Σωφρονιάδου, Διακ., Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Σκευοφυλακίῳ εὐρισκομένων ἀντικειμένων ἐν ἔτει 1972 (ἀνέκδ. κείμε. ἐν γραφ.).

Πλάξ μαρμαρίνη (0,10×1,11μ.). Ὑπέρθυρον ἐσωτερικῶς τοῦ Σκευοφυλακίου. Μολυβδοκόνδυλον. Δὲν ἔχει λαξευθῆ, ἀλλὰ μόνον χαραχθῆ, ἴσως ἐκ τοῦ δυσπροσίτου τοῦ Σκευοφυλακίου. Διατήρησις καλή. 1969. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς περὶ ἀνακαινίσεως τοῦ Σκευοφυλακίου ἀποφάσεως τῆς Ἀγ. καὶ Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, παρεσχέθη εἰς τὸν Θ. Θεοφανείδην ἢ ἀνωτέρω ἐπιγραφή καὶ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν μόνον ἢ χάραξις τῆς²⁰.

2. Ἱ. ναὸς Ταξιαρχῶν Παλατᾶ (Balat)²¹.

ΘΑΡΡΩΝ ΙΘΙ ΕΝΥΛΕ
Ο ΙΕΡΟΣ ΟΥΤΟΣ ΝΑΟΣ
ΕΙΣ ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΥΛΩΝ
ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ
ΕΚ ΡΟΜΦΑΙΑΣ ΦΛΟΓΙ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ
ΡΥΠΟΝ ΚΕΚΑΘ(ΑΡ)(ΜΕ)ΝΟΣ
ΟΥΡΑΝΙΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΟΙ

ἐν ἔτει σωτηρίῳ αὐλῶν
ΜΙΧΑΗΛ²³ ΓΑΒΡΙΗΛ²⁴ ΤΕ
ΦΡΟΥΡΟΙ ΠΙ(ΣΤ)ΩΝ ΠΕΛ(ΟΥ)ΣΙ
ΠΑΛΑΤΑ ΕΝΟΡΙΗΣ

ΑΓΙΟΣ ΑΓΙΟΣ ΑΓΙΟΣ
ΤΩΝ ΠΑΜΜΕΓΙ(ΣΤ)ΩΝ
ΜΕΛΨΟΝ ΧΕΙΛΕΙ (ΠΗ)ΛΙΝΩ
ΑΝΕΚΑΙΝΙΣΘΗ ΕΠΙ ΤΗΣ
ΝΥΓΗΘΙ ΕΚΒΑΛΩΝ
ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΟΥ Τ(ΟΥ) Α'²²
ΑΧΘΟΣ Α(ΜΠ)ΛΑΚ(ΗΜ)ΑΤΩΝ
ΗΛΥΘΕ ΦΡΑΣΩΝ

μηνὸς Σεπτεμβρίου τῆ ἰς
Β(ΟΥ)ΛΗΣΕΙ ΠΡΟΑΝΑΡΧ(ΟΥ)
ΣΩΤΗΡΙΑ ΒΡΟΤΟΙΣ
ΕΝ ΦΩ(ΝΗ) ΑΡΧΑΓΓΕΛ(ΟΥ).

Πλάξ μαρμαρίνη (0,67×1,67 μ.). Ὑπέρθυρον Πύλης, ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις μετρία. Ἡ πλάξ διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα. Εἰς τὸ μεσαῖον τοιοῦτον φέρει ἐλαιογραφίαν (0,57×0,67 μ.), παριστῶσαν τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαήλ, κρατοῦντα ράβδον πρὸ γονυπετοῦς Ἀγίου, εἰς δὲ τὸ βάθος ναόν²⁵. Ἐπὶ τῆς πλακός, ἢ ὁποία προ-υπῆρχεν, εὐρίσκετο ἐπιγραφή (στίχοι 2, 4, 6, 9), δι' ἑτέρας γραφῆς, μεταξὺ τῆς ὁποίας ὁ Θ. Θεοφανείδης ἐλάξευσε τὸ ἐπίγραμμα του.

20. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα τῆ 9.6.1977.

21. Ε. Ι. Δράκου, Ἐκκλησιαστικαὶ σελίδες, Ἀθήνησι 1891, 81. Μ. Γεδεών, Ἐφορολόγιον, 274-5. —, Αἱ ἐνορίαι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/λεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 210-211, ἐνθα ἐδημοσιεύθη καὶ ἡ παλαιότερα ἐπιγραφή τῆς πλακός. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Λόγια τῆς στιγμῆς. Χριστὸς Ἀνέστη. Ὁ ἑορτασμός μιᾶς δεκαετίας εἰς τὸν Ταξιαρχὴν Παλατᾶ, ΚΠ 12.5, 22 (1968) 3. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ συνθέτου πρὸς τὸν γράφοντα τῆ 31.4.1977, τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο συνετέθη καὶ τῆ παροτρύνσει τοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1966-8 προέδρου τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τοῦ ναοῦ Χ. Χριστοδουλίδου.

22. Οὗτος ἐπατριάρχευσε μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1930-4. Ι. Χ. Κωνσταντινίδου, Κωνσταντίας ὁ Α', ΘΗΕ 8 (1966) 4-9.

23. Β. Ν. Γ(ιαννοπούλου), Μιχαήλ ὁ Ἀρχάγγελος, ΘΗΕ 8 (1966) 1181-4.

24. Κ. Χαράλαμπίδου, Γαβριήλ ὁ Ἀρχάγγελος, ΘΗΕ 4 (1964) 101-6.

25. Περὶ τῆς παραστάσεως ἰδὲ Β. Ν. Γ(ιαννοπούλου), Ἐργ. μνημ., 1182-3.

3. Ἴ. ναὸς Ἀγ. Παρασκευῆς Πικριδίου (*Hasköy*)²⁶.

ΘΡΟΟΝ ΠΤΕΡΥΓΕΣΣΙΝ ΑΓΓΕΛΩΝ ΟΧ(ΟΥ)ΜΕΝΗ
 ΕΠΤΗΣ ΕΣ ΟΥΡΑΝΙΑ ΕΝ ΑΔΥΤΟΙΣ ΜΑΚΑΡΩΝ
 ΟΛΒΟΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΣΤΕΦΑΝΩ ΔΕΔΡΑΓΜΕΝΗ
 ΦΥΗΝ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΧΡΙ(ΣΤ)Ω ΑΝΑΚΤΙ ΝΥΜΦΗ
 ΑΛΛΕΤΑΙ ΟΛΥΜΠΟΣ²⁷ ΒΙΘΥΝΩΝ²⁸ Α(ΣΤ)Υ ΠΡ(ΟΥ)ΣΗ²⁹
 ΝΗΠΙΟΘΕΝ (ΣΤ)ΕΓ(ΟΥ)ΣΑ ΚΑΛΙΑΝ ΣΩΝ ΤΟΚΗΩΝ
 ΗΓΜΕΝΟΝ Δ ΑΡΓΥΡΕΩ³⁰ ΣΚΗΝΟΣ ΣΟΝ ΝΕΩ ΤΩΔΕ
 ΣΕΛΑΓΙΖΕΙ ΧΡΥΣΕΟΝ ΚΕΡΑΣ³¹ ΣΥΝ ΠΙΚΡΙΔΙΩ.

α λ ξ σ τ

Πλάξ μαρμαρίνη (0,50×0,63 μ.). Βορεία πλευρὰ τοῦ μαρμαρίνου κενοταφίου-ἐρείσματος, κάτωθεν τῆς δρυϊνῆς λάρνακος τοῦ ἱ. σκήνου τῆς Ἀγ. Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς († 1721 ἢ 1725), ἐν τῷ δεξιῷ κλίτει τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. 1966.

4. Ἴ. ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Παναγίας Σούδας Ἐγρίκαπου (*Egrikapı*)³².

ΘΑΛΠΕΤΑΙ ΑΥΘΙΣ ΝΑΡΘ(ΗΚ)Ι ΕΥΛΟΚΕΡΚ(ΟΥ)³³
 ΕΓΓΛΥΦΟΣ ΑΒΑΞ ΔΩΡ(ΗΜ)Α Μ(ΟΥ)ΣΟΠΟΛΩΝ

26. Σ. Δ. Βυζαντίου, Ἡ Κωνσταντινούπολις, Ἀθήνησι 1869-1890, 11, 11-3. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 225,241. —, Αἱ ἐνορίαὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 199-200. Γενναδίου Ἡλιουπόλεως, Τάφοι εἰς τὸ νεκροταφεῖον Χάσκιοι, Ο 30 (1955) 259-60. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Τὰ πέραν τῆς Πόλεως ἱερὰ μας ἱδρύματα. Ὁ ἐν Χάσκιοι σεπτὸς ναὸς τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, ΚΠ 12.11, 21 (1967) 1, ἐνθα ἐδημοσιεύθη μετὰ παραλλαγῶν τινῶν καὶ τὸ ἐπίγραμμα. Γ. Ὄκταποδᾶ, Ἡ ἐπέτειος ἱερὰ μνήμη τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς τοῦ Χάσκιου, Α 3.5, 52 (1977)3.

27. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Ὀλυμπος, Ἔργ. μνημ. 4 (1881) 1033.

28. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Βιθυνία, Ἔργ. μνημ. Ι (1869) 1180-3.

29. —, Ἡ Μητρόπολις Προύσης, ΕΦΚΗ 3 (1906) 182-90.

30. Κ. Χαράλαμπίδου, Ἀργυρῆ, ΘΗΕ 3 (1963) 68.

31. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 931.

32. —, Αἱ ἐνορίαὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/λεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 203-4. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωὴ. Ἀρχιεπισκοπὴ Κων/πόλεως, ΕΗ 3 (1936) 136. Μάμεγρι, Ἱστορικὰ σημεῖωματα τῆς Κοινότητος Ἐγρίκαπου, Ἰστανπούλ 1950. Γενναδίου Ἡλιουπόλεως, Ἱστορικαὶ σημεῖώσεις περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τοῦ Μουχλίου, Ο 26 (1951) 203. Κοινότης Ἐγρήκαπου, Παναγία Σούδα, ἐνθα ἐδημοσιεύθη φωτογραφικῶς καὶ τὸ ἐπίγραμμα σ. 7.

33. Βελγρᾶδ καποῦ, ἀντὶ Χαροίας (Ἐγρῆ καποῦ), ὡς θὰ ἔδει. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. Ι, 597-601. ΜΙΣΝ, Χάρτης τῶν χερσαίων τειχῶν τῆς μεσαιωνικῆς Κωνσταντινουπόλεως, Γαλατᾶ 1938.

ΟΣ ΤΙ (ΜΒ)ΟΝ ΚΟΣ(ΜΗ)ΣΕ ΠΡΟ ΔΥΑΔΟΣ ΑΙΩΝΩΝ
Φ(ΗΜ)ΙΖΩΝ ΩΣ (ΜΝΗ)ΣΑΤΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ Ο Α΄
ΑΛΗ(ΣΤ)ΟΝ ΘΕΙΣ* ΤΗΝ ΗΔΥΦΩΝΟΝ Μ(ΟΥ)ΣΙΚΗΣ ΑΗΔΟΝΑ
(ΝΗΡ)Ι(ΣΤ)ΟΝ* ΑΣΜΑΤΙΚΟΝ ΤΕ(ΤΤΙ)ΓΑ (ΤΗ)Σ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΗΕΡΟΦΟΙ(ΤΗΝ)*ΤΟΝ Μ(ΟΥ)ΣΙΚΟΝ Ν(ΟΥ)Ν ΟΝ ΕΓΝΩΡΙΣΕ ΤΕΧΝΗ
ΣΕ(ΜΝΗΓ)ΟΡΟΝ*ΑΛΛΟΝ ΜΕΛΩΔΟΝ ΛΑ(ΜΠ)ΑΔΑΡΙΟΝ ΠΕΤΡΟΝ³⁴.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,57×0,79 μ.), (πίν. 1). Ἀνωθεν τοῦ ἀριστερό-
θεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν, δευτέρου
πεσοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Περί τὸ 1969/1971³⁵. Τὸ μεταξὺ
εἰσαγωγικῶν τμημάτων: «Τὴν ἡδύφωνον μουσικῆς ἀηδόνα / ἀσματικὸν τέττιγα
τῆς Ἐκκλησίας / τὸν μουσικὸν νοῦν ὃν ἐγνώρισε τέχνη / ἄλλον μελωδὸν
Λαμπαδάριον Πέτρον», ἀναφερόμενον ὑπὸ Κωνσταντίου Α΄, εἶναι ποίημα
Ἰακώβου Πρωτοψάλτου Πελοποννησίου (†1800) καὶ εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς
πλακῆς τοῦ τάφου τοῦ Πέτρου Λαμπαδαρίου (†1777) ἐν τῷ νεκροταφείῳ
τοῦ Ἐγρήκαπου³⁶.

5. Ἱ. ναῖσκος Ἀγ. Κυριακοῦ Πατριαρχικοῦ Νεκροταφείου Ἐγρήκα-
που (Egrikari)³⁶.

ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΝ ΚΛΗ·Ι·ΣΜΑ ΟΤ ΗΜΥΝΑΤΟ ΚΡΑΤΩΡ
ΕΠΑΛΞΕΩΝ ΑΠΟΘΕΝ ΑΚΟΝΤΙΖΟΝΤΕΣ ΠΛΗΗΤΗΝ
ΟΙΣΤΡΩ ΙΕΜΕΝΟΙ ΑΜΥΝΤΟΡΕΣ ΓΕΝΝΑΙΟΙ
ΦΙΛΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΜΥΝΤΟΡΕΣ ΓΕΝΝΑΙΟΙ
Α·Ι·ΔΙΟΥ ΚΛΕΟΥΣ ΑΡΑΜΕΝΟΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥΣ
ΝΙΚΗΤΗ ΘΑΝΑΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΔΩΡΟΥΜΕΝΩ
ΗΓΕΡΤΑΙ ΤΩΝ ΕΞ ΥΨΟΥΣ ΑΓΑΘΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΑ·Ι·ΣΚΟΣ³⁷ ΑΓΧΙΣ ΠΥΛΗ ΧΑΡΣΙΑ³⁸.

34. Π. Γεωργίου, Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος, ΘΗΕ 10 (1967) 375-376.

35. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ ἱερατ. προϊσταμένου τοῦ ναοῦ, Σακελλαρίου Γ. Τριαν-
ταφυλλίδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 24.8.1976.

35α. Γ. Ι. Παπαδοπούλου, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῶν ἐκ-
κλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐν Ἀθήναις 1890, 323-4. Θ. Β. Γεωργιάδου, Ἡ νέα
Μοῦσα. Συνοπτικὴ ἱστορικὴ καὶ τεχνικὴ μουσικὴ μελέτη, ἐν Σταμπούλ 1936, 58-59.

36. —, Αἱ ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 203. —,
Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωὴ. Ἀρχιεπισκοπῆ Κων/πόλεως, ΕΗ 3 (1936) 136.
Μάμεγρι, Ἔργ. μνημ.

37. Ὁ σημερινὸς ναῖσκος τοῦ Ἀγ. Κυριακοῦ πρότερον τιμῶμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ, μετωνομάσθη εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχοντος Ὁρφανοτρόφου τῆς Μ. τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίας Κυριακοῦ Παμούκογλου (1895-1972). —, Εἰς νέος μεγάλτιμος
Ἐθεργέτης, ΑΑ 9 ἀρ. 466-7 (1960) 1.

38. Τὸ ἐπιγράμμα ἔσχεν ὁ γράφων ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς
αὐτόν, Σταμπούλ 27.7.1976, II.

Πλάξ μαρμαρίνη (ἀγνώστων διαστάσεων). Ναϊσκος Ἄγ. Κυριακοῦ. Μέλαινα γραφή. Ἄγνωστον ποῦ καὶ πῶς εὑρίσκεται σήμερον³⁹.

6. Ἱ. ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Παναγίας Χαντζερωτίσσης (Tekfursaray)⁴⁰.

ΘΕΣΠΕΣΙΗ ΠΛΟΚΗ ΡΩΜΑΝΟΣ⁴¹ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΥΡ(ΟΥ)⁴²
ΕΜΕΛ(ΟΥ)ΡΓΗΣΑΤΟ ΥΠΕΡΟΥΣΙΟΝ ΤΙΚΤΕΙ
ΟΝ (ΣΠ)ΗΛΑΙΩ ΓΗΣ Ε(ΜΒ)ΡΥΟΝ Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΠΡΟΣΑΓΕΙ
ΦΕΡΕΣΒΙΟΝ ΛΟΓΟΝ ΚΟΙΡΑΝΙΗΣ ΟΛΕΤΗΝ
ΑΙΧΜΗ ΑΛΩΘΕΝΤΑΣ ΒΕΛΕΙ Α(ΜΠ)ΛΑΚ(ΗΜ)ΑΤΩΝ
ΝΗΦΕΙΝ (ΠΡ)ΟΣΣΚΕΥΑΣΟΝ ΟΡΘΡΙΝΟΝ ΕΚΣΑΛΠΙΖΕΙΝ
ΗΡΩΔ(ΟΥ)⁴³ ΦΑΣΓΑΝΟΝ ΥΨΑΥΧΕΝΟΣ ΤΡΟΠ(ΟΥ)ΣΘΑΙ
ΣΚΕΔΑΣΟΝ ΔΕΟΣ ΡΩΜΑΝΕ ΡΩΣΣΕΙ ΥΜΝΩΝ

Πλάξ μαρμαρίνη (0,40.5×0,50.5 μ.). Τοῖχος ἀριστερόθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Περὶ τὸ 1969/1971⁴⁴.

7. Ἱ. ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Παναγίας Γοργοπηκόου Ἐξ Μαριάων (Esekarı)⁴⁵. (1).

ΘΕΟΤΕΡΠΗΣ ΑΥΔΗ ΤΗ ΓΟΡΓΟΕΠΗΚΟΩ⁴⁶
ΕΞΩΚΙΟΝΙΣΣΟΙΝ ΕΜΕΛΠΤΟ Κ[ΑΙ] ΠΑΝΑΓΝΩ

39. Παρ' ἅλας τὰς προσπάθειάς του δὲν κατάρθωσε δυστυχῶς ὁ γράφων ν' ἀνεύρη αὐτήν, ἢ ὅποια ἐὰν δὲν ἐξωρύχθη, ἴσως νὰ ἔχη ἐπικαλυφθῆ, διότι κατ' ἐπιστολήν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς αὐτόν, Σταμπούλ 15.2.1977 «...Ὅτε ἤγειραν Παρεκκλήσιον Τιμίου Σταυροῦ ἐξεμαιεύθη καὶ τὸ θησιγενὲς ἐπίγραμμα μου ματαίως. Ὅτε δὲ οἱ νεώτεροι... ἐπεκάλυψαν τὸ ὄνομα τοῦ Συμβόλου τοῦ ἐν Κρανίῳ παγέντος διὰ τοῦ «Ἁγίου Κυριακοῦ», ἐκρίθη σκόπιμον ν' ἀποκρυβῆ καὶ τὸ ἐπίγραμμα, παραδιδωμένου τοῦ ὀνόματος «Ἀνάστασις» εἰς λήθην».

40. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 336. — Αἰ ἐνορίζι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 205-6.

41. Ν. Β. Τωμαδάκη, Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, ΘΗΕ 10 (1976) 914-921.

42. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. I, 364-6. Μ. Γεδεών, Θεοτόκος τῶν Κύρου.

43. Γ. Γρατσέα, Ἡρώδης ὁ Μέγας, ΘΗΕ 6 (1965) 69-70.

44. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Σακελλαρίου Γ. Τριανταφυλλίδου, Ἰερατ. προϊστάμενου τοῦ ναοῦ, πρὸς τὸν γράφοντα τῆ 24.8.1976.

45. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. I, 299-300.

46. Προσωμίτις τῆς Θεοτόκου (ἢ γοργῶς, ἦτοι ταχέως ἐπακούουσα). Κ. Δ. Καλοκύρη, Ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν εἰκονογραφίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Θεσσαλονίκη 1972, 38.

ΟΛΟΗ ΦΛΟΞ ΕΣΒΕΤΟ ΧΟΗ ΤΕ ΛΥΘΡ(ΟΥ) Ε(ΣΤ)Η
 ΦΑΕΙΝΟΝ ΑΜΠΙΧΕΣΘΑΙ ΦΑΡΟΣ ΚΕΛΕΥΕΙ
 ΑΝΑΞ ΝΗΩ Η ΜΗΤΡΙ ΙΔΡΥΜΕΝΩ
 ΝΑΙΕΙΝ ΤΕ ΤΡΙΒ(ΟΥ)Σ ΟΥΡΑΝΙΟΝΑΣ ΑΥΘΙΣ
 ΗΓΛΑΗΣΜΕΝΩΣ ΘΑΡΣΕΙ ΛΑΕ ΚΥΡΙΟΥ
 ΣΚΙΡΤΑ ΕΠΤΑΛΟΦΕ ΤΕΡΠΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ⁴⁷
 1965 α>λξε

Πλάξ μαρμαρίνη (0,45×0,83 μ.). Ἄνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Πέριξ ὑπάρχει πλαίσιον, σχηματιζόμενον ἐκ γραμμῆς, εἰς τὸ ἄνω μεσαῖον τμήμα τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἑνσταυρος ρόδαξ, εἰς τὸ κάτω δὲ μέσον τοιοῦτον δύο κύκλοι μετὰ γραμμῶν κάτωθεν. 1965.

8. Ἰ. ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Παναγίας Γοργοπηκίου Ἐξ Μαρμάρων (Esekarı). (2).

ΘΕΛΓΕΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ⁴⁸ ΠΡΩΤΕΚΔΙΚΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ⁴⁹
 ΕΞ ΜΑΡΜΑΡΑ ΑΔΟΝΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠ(ΟΥ)ΛΟΣ ΤΕΧΘΗ
 ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΟΣΜΕΙ Ι(ΣΤ)ΟΡΟΣ ΑΘΛ(ΟΥ)Σ ΑΙΓΛΗ
 ΦΟΡΜΙΓΕ ΛΙΓΕΩΣ ΗΧΕΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΜΟΥΣΗΣ
 Α ΓΡΑΦΗ ΡΗΣΕΙ ΤΕ ΘΕΣΜΩΝ ΠΑΤΡΩΩΝ ΥΠΕΡ
 ΝΥΓΕΝΤΑ ΠΟΡΡΩΘΙ ΦΙΛΑΤΑΤΗΣ ΓΑΙΗΣ ΜΟΡΩ
 (ΗΜΒ)ΔΥΝΕΝ ΑΛΓΟΣ Δ(ΗΜ)ΟΣ ΛΙΘΩ ΓΛΥΦΗ ΤΕ
 ΣΤΕΦΕΙΝ ΑΓΗΡΩΣ ΚΛΕΙΝ(ΟΥ) ΜΕ(ΝΤ)ΟΡ(ΟΣ) (ΜΝΗΜΗΝ).

Πλάξ μαρμαρίνη (0,29×0,44.5 μ.). Μέσον δυτικού τοίχου κοινοτικής αἰθούσης τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Πιθανῶς 1967/8.

47. Ἀθηναγόρας Α', ἐπατρίαρχευσε μεταξύ τῶν ἐτῶν (1948-1972). Β. Θ. Σ τ α υ ρ ἰ δ ο υ, Ι. Εἰσαγωγή εἰς τὴν συγγραφὴν βιογραφίας τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου. ΙΙ. Βιογραφία πλήρης ἐν σχεδίῳ (1886-1972). ΙΙΙ. Βιβλιογραφία, Ἰωάννινα 1975 (ἀνάτ. ἐκ τοῦ τ. Ἀθηναγόρας Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὁ Ἡπειρώτης). Γ. Π α π α ἰ ω ἄ ν ο υ, π., Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ ἡ Ἐλληνορθόδοξος Ἐκκλησία Ἀμερικής, Βοστώνη 1976 (ὑπὸ ἔκδ.).

48. Περὶ τοῦ Ἀρχοντος Μ. Πρωτεκδικίου Γεωργίου Παπαδοπούλου (1862-1938) ἰδὲ —, Οἱ ὀφφικίοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ΕΗ 1 (1934) 197-8 μετ' εἰκ. —, Γεώργιος Παπαδόπουλος, Ο 13 (1938) 251-2. Ἐνορία Ἐξ Μαρμάρων. Ἱερὸς ναὸς Παναγίας τῆς Γοργοπηκίου, Εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου Πρωτεκδικίου Γεωργίου Ι. Παπαδοπούλου 1842-1942, ἄ. τ. 1966, ἐνθα ἐδημοσιεύθη καὶ τὸ ἐπίγραμμα, σ. 7.

49. Περὶ τοῦ ὀφφικίου ἰδὲ Κ. Μ. Ρ (ἀ λ λ η), Πρωτέκδικος, ΜΕΕ 20 (1932) 829. Π. Ι. Μ π ο ὑ μ η, Οἱ ἐξωκατάκοιλοι ἢ ἐξωκατάκηλοι ἄρχοντες, Ἀθήναι 1969, 83-84, 88-89, 115.

9. Ἱ. Ἀγίασμα Ἀγ. Θεράποντος Σιρκετζή (*Sirkeci*)⁵⁰.

ΘΕΡΑΠΟΝΤΟΣ⁵¹ ΠΗΓΗ ΩΣΠΕΡ ΕΙ ΚΑ(ΣΤ)ΑΛΙΑΣ⁵²
 ΕΒΛΥΣΕΝ ΑΓΧΙ(ΣΤ)Α ΝΑΟΥ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑΣ⁵³
 ΟΜΒΡΙΖ(ΟΥ)ΣΑ ΙΑΣΙΝ (ΟΥ)ΧΙ ΧΡΗΣΜ(ΟΥ)Σ ΠΥΘΙΑΣ⁵⁴
 ΦΙΔΑΛΕΙΑΣ⁵⁵ Α(ΣΤ)ΕΟΣ ΠΕΠΟΡΠΗΜΕΝΗ ΚΕ(ΣΤ)Ω
 ΑΓΑ(ΣΤ)ΟΝ ΛΟΓΧΟΝΥΚΤ(ΟΥ) ΠΛΕΥΡΑΣ ΠΟΜΑ ΠΙ(ΣΤ)ΟΙΣ
 ΝΟΑΣ ΚΑΘΑΙΡΟΝ ΔΙΑΡΤΥΑΣ ΡΩΝΝΥΟΝ
 ΗΣΘΕΝΤΕΣ ΧΕΙΛΕΣΙΝ ΩΣ ΕΝ ΚΑΝΑ Τ(ΟΥ) ΟΙ(ΝΟΥ)
 ΣΑΩΣΟΝ ΑΣΑΤΕ ΧΡΙ(ΣΤ)Ε (ΤΗΝ) ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΝ(ΟΥ)⁵⁶.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,40.5×0,50 μ.). Ἀνατολικὸς τοῖχος τοῦ Ἀγιάσματος. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. 1963/4⁵⁷.

10. Ἱ. ναὸς Ἀγ. Θεοδώρων Βλάχκας (*Yenikari*)⁵⁸.

ΘΕΜΙΣ (ΟΥ)Κ ΕΙΑ ΝΑΟΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ⁵⁹
 ΕΜ(ΠΡ)Η(ΣΤ)ΑΙΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ ΕΞ ΑΓΑΡ ΛΕΙΑΝ
 Ο·Ι·ΖΥΡΟΝ ΑΙΘΑΛΟΕΝΤΑ ΝΕΚΥΝ ΕΝ ΒΛΑΓΚΑ ΚΕΙΣΘΑΙ
 ΦΛΙΑΝ ΠΙ(ΣΤ)ΟΙΣ ΑΒΑΤΟΝ Κ(ΗΡ)ΑΣ ΤΕ ΕΠΟΡΧΕΙΣΘΑΙ
 ΑΛΛ ΥΨΙ(ΣΤ)(ΟΥ) ΝΕΥΟ(ΝΤ)ΟΣ ΣΠΟΝΔΑΙΣ ΑΘ(ΗΝ)ΑΓΟΡ(ΟΥ)
 ΝΕ(ΟΥ)ΡΓΕΙΤΑΙ ΠΑΤΕΡΩΝ ΓΗ ΧΑΡΜΟ(ΝΗ) ΟΨΙΓΟΝΟΙΣ
 (ΗΓ)ΞΑΤΟ ΣΙ(ΝΤΗ)Σ ΑΣΟΝ ΛΑΕ ΚΥΡΙ(ΟΥ)
 ΣΒΕ(ΝΝ)ΥΩΝ ΦΛΟΓΑ ΧΡΙ(ΣΤ)Ε ΕΥΛΟΓ(ΗΤ)ΟΣ ΕΙ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,58×1,45 μ.). Ἀνωθεν τοῦ ὑπερθύρου τῆς προσό-

50. Μ. Γεδεδών, Ἐορτολόγιον, 243. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωή. Ἀρχιεπισκοπὴ Κων/πόλεως, ΕΗ 3 (1936) 138. —, Ἀναμνηστικὸν λεύκωμα ἐπὶ τῇ πανηγύρει τοῦ ἀρχαίου βυζαντινοῦ ἱεροῦ Ἀγιάσματος τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Θεράποντος, ἄ.τ. 1936.

51. Σ. Παπαδοπούλου, Θεράπων, ΘΗΕ 6 (1965) 421.

52. Α. Romanos, Delphi, Ἀθῆναι, ἄ.ξ., 8, εἰκ. 15.

53. Η. Kahler—C. Mango, Hagia Sophia, Νέα Ὑόρκη-Οὐάσιγκτων 1967.

54. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Πυθία, Λεξικὸν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας, 5 (1888) 957-8. Γ. Κασάλη, Πυθία, ΜΕΕ 20 (1932) 880.

55. Τ. Ε. Εὐαγγελίδου, Φιδάλεια, ΜΕΕ 3 (1933) 915.

56. Τ. Α. Γριτσοπούλου, Κωνσταντῖνος ὁ Α', ΘΗΕ 8 (1966) 11-19.

57. Κατὰ πληροφориαν τοῦ Σακελλαρίου Ν. Γαζάρη, ἐπόπτου τοῦ Ἀγιάσματος πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 6.9.1976.

58. Σ. Βουζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 294. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 947. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωή, Ἀρχιεπισκοπὴ Κων/πόλεως, ΕΗ 3 (1936) 129-130.

59. Σ. Γ. Παπαδοπούλου, Θεόδωρος ὁ Μεγαλομάρτυς, ΘΗΕ 6 (1965) 198-202.

ψεως τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Ἀριστερόθεν τῆς ἐπιγραφῆς ἀπεικονίζονται σχηματικῶς ἕρη μετὰ θαλάσσης, διαβήτησ καὶ ὁμοίωμα τοῦ ναοῦ. Κάτωθεν τῆς πλακῶς ὑπάρχει ἐτέρα τυμπανοειδῆς τοιαύτη, ἔχουσα εἰς τὴν βᾶσιν αὐτῆς τὴν ἐπιγραφὴν (0,09×1,65 μ.):

(ΟΥ)ΡΑΝΟΣ ΠΟΛΥΦΩΤΟΣ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΕΔΥΧΘΗ ΑΠΑΝΤΑΣ
ΦΩΤΑΓΩΓ(ΟΥ)ΣΑ Τ(ΟΥ)Σ ΠΙ(ΣΤ)(ΟΥ)Σ* / ΕΝ Ω Ε(ΣΤ)ΩΤΕΣ
ΚΡΑΥΓΑΖΟΜΕΝ Τ(ΟΥ)ΤΟΝ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝ (ΣΤ)ΕΡΕΩΣΟΝ ΚΥΡΙΕ^{60*}
ΑΩΛ ΔΕΚΕΜΠΙ(ΟΥ)Κ. † Α

11. Ἰ. ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Κυπαρισσᾶ Ἰψωμαθείων (*Kocamustafasa*)⁶¹.

ΝΕΩΣ ΤΑ ΠΡΟΣΘΕΝ (ΗΝ) ΜΕΝ ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩ⁶² ΕΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΩ
Τ(ΟΥ) ΚΛΥΤ(ΟΥ) ΓΕΩΡΓΙ(ΟΥ)⁶³ ΑΛΛ (ΗΝ) ΛΥ(ΠΗΡ)ΟΝ ΠΑΣΙΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΦΙΛΟΙΣ ΩΣ ΑΓΝΟ(ΟΥ)ΣΙ Π(ΟΥ) ΠΟΤ ΕΙΧΕ (ΤΗΝ) ΘΕ-
ΣΙΝ / ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΟΣ⁶⁴ ΔΕ ΠΑ(ΤΡ)ΙΑΡΧΩΝ ΤΟ ΚΛΕΟΣ Τ(ΟΥ)-
ΤΟΝ ΔΗ ΕΙΝΑΙ ΕΥ(ΣΤ)ΟΧΩΣ ΤΕΚ(ΜΗΡ)ΑΤΟ / ΕΚ (ΤΗ)Σ ΠΑ-
ΛΑΙΑΣ (ΤΗ)Σ ΔΕ ΚΑΛΛΙ(ΣΤΗ)Σ ΘΟΛ(ΟΥ) ΚΑΙ ΚΥΠΑΡΙΣΣ(ΟΥ)
ΤΗΣ ΚΑΕΙΣΗΣ (ΠΡ)Ο ΧΡΟΝΩΝ / ΟΣ (ΠΡ)Ω(ΤΗ) ΟΡ(ΜΗ) ΚΑΙ
ΑΡΩ(ΓΗ) ΑΠΛΕΤΩ ΚΑΙΝΟΝ ΚΑΘΙ(ΣΤ)Α ΕΙΣ ΟΠΕΡ ΚΑΛΛΟΣ
ΒΛΕΠΕΙΣ / ΑΛΛ Ω ΤΡΟΠΑΙΩΝ ΚΛΗΣΙΝ ΩΣ ΜΑΡΤΥΣ ΦΕΡΩΝ
ΤΗΡΩΝ ΥΠΕΡΘΕΝ ΤΩΝ ΝΟΗΤΩΝ ΘΗΡΙΩΝ / ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧ(ΗΝ)
ΚΑΙ ΟΣ(ΟΥ)Σ ΧΡΙ(ΣΤ)ΩΝΥΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΙ·Ι·Α(ΜΒ)ΗΣΑΝΤΑ
ΤΑΥΤΑ ΛΟΓΑΔ(ΗΝ) ΑΩΛΔ / ΟΜ(ΟΥ) ΔΕ ΚΤΙ(ΣΤΗΝ) (ΤΗ)Σ ΔΕ
(ΤΗ)Σ ΤΕΧΝ(ΟΥ)ΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΤΕΚΤΟΝΑ ΝΙΚΗΤΑ-
Δ(ΗΝ)⁶⁵ (ΜΗΝ)Α ΜΑ·Ι·ΟΝ.

60. Κοντάκιον τῶν Ἐγκαινίων τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, (13) Σεπτεμβρίου. Β. Κουτλουμουσιανοῦ, Μηνιαῖον τοῦ Σεπτεμβρίου, Βενετία^ο 1895, 83. Τοῦτο ἀπαντᾷ εἰς τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἄλλων ναῶν, ὡς τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Σηλυβρίας (1833) καὶ τῶν Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Πασάβαξε (1833).

61. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 304. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 235. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωὴ, ΕΗ 3 (1936) 131-132. Ε. Mamboury, Istanbul touristique, Ἰστανπούλ 1951, 279

62. Γενναδίου Ἡλιουπόλεως καὶ Θεῖρων, Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθήναι 1953, I, 1-28.

63. Σ. Γ. Παπαδοπούλου, Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος, ΘΗΕ 4 (1964) 429-432.

64. Ἐν, Αἰ ἐνορίαί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 206-207 ὑπάρχει «Κωνσταντῖνος».

65. Αὐτοκρατορικὸς ἀρχιτέκτων Χατζῆ Νικολῆς ὁ Νικηταΐδης ἐκ Λέρου (†1841), ἀνακαινίσας τὸν ναόν. Μ. Ι. Γεδεών, Μνεῖα τῶν πρὸ ἐμοῦ, ἐν Ἀθήναις 1934, 428-429. Τοῦ Αὐτοῦ, Καλφάδων ἀνάστασις, ΕΗ 2 (1905) 74-75.

Δ
 ΑΠΑ
 ΝΗ ΒΑ
 ΣΙΛΕΙ(ΟΥ)
 Α Θ Α Ν Α
 Σ Ι Α Δ Ο Υ⁶⁶
 Α Ν Ε Ν Ε Ω Σ Ε
 (ΤΗΝ) ΔΕ ΠΛΑΚΑ
 Χ Α Ρ Α Ξ Α Σ Θ Ε Ο
 Φ Α (Ν Η) Σ Π Ρ Ο Κ Ο (Ν Ν Η)
 Σ Ι Ο Σ Υ Ψ Ω Μ Α Θ Ε Ι Ω Ν
 Τ Ω Ν Α Ω
 Ε Ν
 Ε Τ Ε Ι
 1 9
 6⁷6

Πλάξ μαρμαρίνη (0,64×1,44 μ.). Ἐνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Τὸ ἐπίγραμμα⁶⁷, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε εὐρίσκετο ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, ἀναφέρει Κωνστάντιον Α', τεχμαιρούμενον τὸν ναόν, ἀλλ' ἢ σύνταξις, λογάδην ὑπονοεῖ ἕτερον. Εἰς τὴν πλάκα ἡ ἀριστερόθεν τοῦ ἐπιγράμματος ἐξ ἐπιγραφῆς κυπάριστος εἶναι αὐθαίρετος προσθήκη, πενθίμως ψιθυρίζουσα⁶⁸.

12. Ἰ. ναὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψομαθείων⁶⁹. (1).

ΘΕΟΣΤΕΠΤΟΙΣ ΑΝΑΞΙ ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΝΩ ΕΛΕΝΗ⁷⁰
 ΕΘΟΡΕ ΚΛΕΪ·ΣΜΑ ΣΦΩΝ ΑΣΤΕΪ· ΨΑΜΜΑΘΟΙΣ⁷¹

66. Πρόεδρος τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τοῦ ναοῦ (†1966).

67. Ἐξεδόθη μετ' ὀρθογραφικῶν καὶ συνιακτικῶν σφαλμάτων καὶ τετμημένον εἰς δύο στήλας, διασπῶσας τὴν ἐνότητά του ἐφ' ὅσον ἡ μία εὐρίσκεται κάτωθεν τῆς ἄλλης, τὰς ὁποίας ἤνωσεν ἐπὶ τῆς πλακῆς καὶ διώρθωσεν ὁ Θ. Θεοφανείδης, ἐν, Αἰ ἐνορίαί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 206-207, ἀτμητον δὲ ἐν Ε. Ι. Δράκου, Ἔργ. μνημ., 88-89.

68. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπαῦλ 1.9.1976.

69. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 244-245. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωή. Ἀρχιεπισκοπὴ Κων/πόλεως, ΕΗ 3 (1936) 130.

70. Τ. Α. Γριτσοπούλου, Κωνσταντῖνος ὁ Α' (Ἡ μήτηρ του Ἑλένης), ΘΗΕ 8 (1966) 16-17.

71. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. Ι, 304. Ε. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 946-947.

Ο ΔΟΜΗΤΩΡ ΧΡΙ(ΣΤ)ΟΣ ΛΙΤΑΙΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡ(ΟΥ)
ΦΡΑΖΟΥΣΑΙΣ ΡΥΘΟ ΛΛΑΣΤΟΡΟΣ⁷² ΑΡΚΥΩΝ

ΑΓΛΑΟΦΗΜΩΝ ΞΥΝΩΡΙΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΩΝ
ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΙΑΣ⁷³ ΜΥΡΩΝ⁷⁴ ΤΕ ΕΥΧΑΙΣ ΕΓΚΑΙΝΙΖΕΙ
ΗΔΡΑΣΤΑΙ ΘΕΜΕΘΛΑ ΝΕΥΣΕΙ ΠΑΝΑΛΚΕΣΤΑΤΗ
ΣΠΟΔ(ΟΥ) Δ ΑΥΘΙΣ ΤΕΘΗΛΕ ΚΑΙΝ(ΟΥ)ΡΓΙΑ Τ(ΟΥ) ΔΟΜ(ΟΥ).
αλξγ

Ἐπέρθυρον μαρμάρινον (0,20×1,66 μ.), Πύλης, ἀγούσης ἀπὸ τοῦ
νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Δίστηλον. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή.
1963.

13. Ἴ. ναὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ἐγρομαθειῶν. (2).

ΝΑΟΣ ΘΕΙΩΝ ΥΨΩΜΑ ΥΨΩΜΑΘΕΙΩΝ
ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΑΔΡΑΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΑΞΙΩΝ
ΙΔΡΥΤ ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ ΦΘΟΝΕ ΒΛΕΠΕ ΚΑΙ ΤΗΚ(ΟΥ)
ΕΠΙ ΛΑΜ(ΠΡ)ΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ⁷⁵
ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΝΩ ΑΝΑΚΤΙ ΜΗΤΡΙ ΤΕ ΕΛΕΝΗ
ΕΡΓΩΝ ΦΕΡΙ(ΣΤ)ΩΝ Δ(ΟΥ)ΔΩΝ ΧΡ[ΙΣΤ](ΟΥ) ΤΩ ΓΕΝΕΙ⁷⁶
ΟΚΤΑΚΟΣΙΟΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΟΣ ΤΟΙΣ ΧΙΛΙΟΙΣ
ΑΠΟ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΤΕΣΙ ΣΩ(ΤΗ)ΡΙΟΙΣ. 1805.
ΛΑΜΠΡΗ ΜΕΓΙ(ΣΤ)Η ΚΑΘΙΕΡΩΘΗ ΜΕΝ ΤΗ⁷⁷
Τ(ΟΥ) ΕΑΡΙΝ(ΟΥ) Α(ΠΡ)ΙΛΛΙ(ΟΥ) ΤΗ ΕΚΤΗ
ΑΥΤΩΝ Ω ΠΙΣΤΟΙ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΑ
ΤΩΝ⁷⁸ ΔΕΙΝΟΙΣ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΔΟΤΗΡΑ

72. Ἀντὶ ἀλάστορος, Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμ-
μπούλ. 27.7.1976, 16. Π(ά)πυρος, Ἀλάστωρ, Πάπυρος-Λαρούς 2 (1963) 324-5.

73. Ἀντὶ Νεοκαισαρείας, Θ. Θεοφανείδου, Ἔργ. μνημ. 16. Β. Σταυρί-
δου, Θεολογικὴ Σχολή, II, 39-42. —, Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος (Νεκρολογία),
Ἐπίοκεψις 15.12, 7 (1976) 9-10.

74. Β. Σταυρίδου, Θεολογικὴ Σχολή, II, 79-85.

75. Οὗτος ἐπατρίαρχευσε μεταξὺ τῶν ἐτῶν (1801-6, 1808-9). Τ. Α. Γριτσό-
πουλόου, Καλλίνικος ὁ Δ', ΘΗΕ 7 (1965) 247-9.

76. Παρὰ Ε. Ι. Δράκου, Ἔργ. μνημ. 88. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 245
καὶ —, Αἱ ἐνορίαι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 209, ὑπάρχει: ἔρ-
γον φέριστον ἐν δυστυχούντι γένει.

77. Παρὰ Ε. Ι. Δράκου, Ἔργ. μνημ. 88 καὶ Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 245,
ὑπάρχει: ... καθιερώθη πέμπτη.

78. Παρὰ Ε. Ι. Δράκου, Ἔργ. μνημ. 88 καὶ Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον,
245, ὑπάρχει: ... τὸν ἐν δεινοῖς.

ΟΜΟΘΥΜΑΔΟΝ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΗ
 ΙΚΕΤΕΥΣΩΜΕΝ ΑΠΑΝΤΑΣ ΟΠΩΣ ΣΩΣΗ
 ΣΕΠΤΟΝ ΔΕΣΠΟΤΗΝ ΣΥΝ(ΔΡ)Ο(ΜΗ)ΤΑΣ (ΠΡ)Ο(ΣΤ)ΑΤΑΣ
 Τ(ΟΥ)Σ ΕΠΙΤΡΟΠ(ΟΥ)Σ (ΠΡ)ΟΕ(ΣΤ)ΩΤΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑΣ.

Ἐκ τ(οῦ) Ἡμερολογί(ου) Ἐθν. Φιλ. Κατ. 1906 Θ.Σ.Θ. ἀντέγραψεν⁷⁹.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,55×0,75 μ.). Δεξιὸν τμήμα τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ, πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς μονῆς Στουδίου (Imrahor camii). Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ἄλλοτε εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς μεγάλης Πύλης τοῦ ναοῦ⁸⁰.

14. Ἴ. ναὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων. (3).

ΘΡΥΛΛΕΙΣΘΑΙ ΧΡΕΩΝ ΜΟΝΑΣΜΟΝ ΤΩΝ (ΣΤ)(ΟΥ)ΔΙ(ΟΥ)⁸¹.
 ΕΚ ΒΥΖΑΝΤΟΣ⁸² ΓΑΙΗΣ ΑΥΓΑΣΑΝΤΑ ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ
 ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΑΓΧΙ(ΣΤ)Α Τ(ΟΥ)ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ⁸³ Χ[ΡΙΣΤ](ΟΥ) ΜΕ-
 ΓΑΛΩ ΘΕΡΑΠΟΝΤΙ
 ΦΑΕΙΝ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΟΝ (ΣΤ)(ΟΥ)ΔΙΟΣ ΑΓΓΛΑΟΝ ΟΙΚΟΝ ΕΔΕΙΜΑΤΟ
 ΑΡΡΗΤΑ ΜΥ(ΟΥ)ΜΕΝΟΣ ΚΑΡΠΑΛΙΜΩΣ ΔΕ ΤΩΝ ΚΑΜΕΝ ΕΥΡΕΤΟ
 ΝΗΨΕ ΤΕ ΦΡΕΝΑΣ ΜΙΣΘΟΝ ΕΛΩΝ ΥΠΑΘΗ·Γ·ΔΑ ΡΑΒΔΟΝ
 ΗΜΑΡ ΣΚΟΤΙΟΝ ΗΛΥΘΕ ΚΤΑΝΤΟΡΕΣ ΠΕΡΣΟΝ ΠΟΛΙΝ
 ΣΒΕΣΕ ΤΡΙΦΕΓΓΕΣ ΜΗΝΗΣ ΑΧΛΥΣ ΑΥΘΟΡΟΣΤΙΣ

 ΣΕΠΤΩΝ ΑΝΑΚΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΒΑΣΙΛΙΔΟΣ
 ΘΕΔΜΗΤΟΣ ΤΕΤΥΚΤΑΙ ΚΩΝ(ΣΤ)ΑΝΤΙΝΩ ΕΛΕΝΗ
 ΕΣ ΑΕΙ ΜΙΝΝΗΣΚΕΙΝ (ΟΥ)ΠΕΡ ΚΕΚΤ(ΗΝ)ΤΑΙ ΚΛΕ(ΟΥ)Σ
 ΟΝ ΤΗΡΕ ΧΡΙ(ΣΤ)Ε ΑΠΟ(ΝΤ)ΟΝ ΕΝ ΚΛΥΔΩΣΙΝ ΑΙΩΝΩΝ
 ΦΛΕΚΤΑΛΕΞΙΦΛΟΓΟΝ ΔΗΜΟΣ ΔΕ ΚΑΛΕΣ ΕΠ ΕΡΓΟΝ

79. Ἡ σειρὰ αὕτη ἔχει λαξευθῆ βουσιροφηδόν.

80. Ἐξεδόθη μετ' ἀλλαγῶν, ὀρθογραφικῶν καὶ γραμματικῶν σφαλμάτων ἐν Ε. Ι. Δράκου, Ἔργ. μνημ. 88. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον 245 καὶ —, Αἱ ἐνορίαί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 209. Παρὰ Μ. Γεδεών παρατίθενται καὶ τὰ ἐξῆς ἐν τῷ τέλει: «1805 | Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Κωνσταντίου | 1833 (διχῆ διηρημένον) τοῦ τιμιωτάτου Φωτίου τοῦ ποτε Γρηγορίου καὶ ἀρχιτέκτονος Κωνσταντίνου | Σεπτεμβρίου 20». Ὡς βάσις φαίνεται, ὅτι ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ Θ. Θεοφανείδου τὸ τοῦ ΕΦΚΗ, πλην ὅμως ἐπεχειρήθησαν καὶ ὀρισμέναι διορθώσεις ἐπ' αὐτοῦ.

81. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. Ι, 306-310. E. Mamboury, Ἔργ. μνημ., 287-290.

82. Β., Βύζας, ΜΕΕ 7 (1929) 924. Γενναδίου Ἡλιοπούλεως καὶ Θείρων, Ἔργ. μνημ. 1-3.

83. Γ. Γρατσέα, Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ΘΗΕ 6 (1965) 1119-1126.

ΑΔΑΜΑ(ΝΤ)ΙΑ(ΗΝ) Χ(ΟΥ)ΡΜ(ΟΥ)ΖΙΑΔ(ΗΝ) ΣΙΣΚΟΠ(ΟΥ)ΛΟΝ
 (ΤΡ)ΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙ(ΟΥ)Σ
 ΝΙΚΟΛ. ΑΡΑΠΟΓΛ(ΟΥ)Ν ΑΛΕΞ. ΚΡΑΣΣΟΠ(ΟΥ)ΛΟΝ ΡΑΛΛ. ΑΣ-
 ΛΑΝΙΑΔ(ΗΝ)
 ΕΝ ΟΙΣ ΧΡΙ(ΣΤ). ΖΑΦΕΙΡΟΓΛ(ΟΥ) (ΣΤ)ΕΦΑΝ. Β(ΟΥ)Δ(ΟΥ)ΡΟ-
 ΓΛ(ΟΥ) ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΑΔ(ΗΝ) ΛΕΩΝ⁸⁴.
 ΙΩΑ(ΝΝ). ΝΕΒΡΙΑ(ΟΥ)⁸⁵ ΔΕΗΣΕΣΙΝ ΑΙΔΕ(ΣΤ)(ΟΥ) ΠΡΕΣΒΥ-
 ΤΕΡ(ΟΥ)
 ΔΙΣΔΕΚΑΤ(ΟΥ) ΑΙΩΝΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΩ ΤΡΙΤΑΙΩ
 ΗΓΕΡΤΑΙ ΚΑΡΑΜΑΝΙΑΣ⁸⁶ ΛΕΧΘΕΙΣ ΝΑΟΣ ΕΝ ΨΑΜΜΑΘΩ
 ΣΕΛΑΣΦΟΡΩΝ ΠΑΓΚΛΕΕΣ ΦΩΣ ΤΕΧΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΤΑΦΩ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,54×0,74 μ.). Ἀριστερὸν τμήμα τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Ἀπὸ τοῦ 13ου στίχου ἔχει καλυφθῆ πρὸ τοῦ 1971 διὰ πλαστικοῦ χρώματος τῶν τοίχων τοῦ νάρθηκος⁸⁷. Περιβάλλεται ὑπὸ μέλανος γραμμικοῦ πλαισίου. Εἰς τὴν ἀκροστιχίδα τοῦ ἐπιγράμματος ὑπάρχει ἡ πλήρης ὀνομασία τοῦ συνθέτου: ΘΕΟΦΑΝΗΣ Σ. ΘΕΟΦΑΝΕΙΑΗΣ. 1963⁸⁸.

15. Ἱ. ναὸς Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Φερικιοὶ (*Feriköy*)⁸⁹.

ΘΕ(ΟΥ) ΣΟΦΙΗΣ (ΝΗ)ΟΝ Κ(ΗΡ)(ΥΚ)ΩΝ (ΔΥ)Ο(ΔΕ)(ΚΑ)⁹⁰

84. Ἐφοροεπιτροποὶ τοῦ ναοῦ μεταξύ τῶν ἐτῶν (1962-1964).

85. (†) Ἱερατ. προϊστάμενος τοῦ ναοῦ μεταξύ τῶν ἐτῶν (1960-1969).

86. Σ. Ι. Β ο υ τ υ ρ ᾶ, *Καραμανία*, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 328.

87. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ νεωκόρου τοῦ ναοῦ Γ. Πα σ κ ἄ λ πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 6.9.1976.

88. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμποῦλ 27.9.1976, 20. Κατὰ πληροφορίας τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 30.10.1976, εἰς γενομένην τότε σύσκεψιν τοῦ καθηγ. Φ. Κουκουλέ καὶ Βυζαντινολόγων τῆς Πόλεως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Α. Μαλέτσκου εἶχεν ἀποφασισθῆ, ὅπως ζητηθῆ ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἡ μονὴ τοῦ Στουδίου ὡς Πατριαρχεῖον. Τοῦτου ὅμως ναυαγήσαντος ἐγένετο σκέψις ἰδρύσεως παρεκκλησίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου παρὰ τὴν ἐν λόγῳ μονὴν καὶ δὴ εἰς τὸ ἀριστερὸν τμήμα τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, ὅτε καὶ ἐτοποθετήθησαν τὰ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 13 καὶ 14 ἐπιγράμματα. Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 14 προσετέθησαν τὰ ὀνόματα τοῦ Ἱερατ. προϊσταμένου καὶ τῶν ἐφοροεπιτρόπων τοῦ ναοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὁποῖα ἀκολούθως ἐκάλυψεν ὁ νεωκόρος τοῦ ναοῦ Σ. Γραφιαδέλλης, νομίσας ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρεται καὶ ἡ μὴ ἀρεστὴ εἰς αὐτὸν σύζυγος τοῦ πρεσβυτέρου!

89. —, Αἱ ἐνορίαι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 196-7. Μ. Χριστοδούλου, Παμφίλου, Τὰ Ταταῦνα, ἡτοι ἱστορία τῶν Ταταούλων, ἐν Κων/πόλει 1913, 44. Α. Βεζάνη, Ὁρθόδοξος ἱερὸς ναὸς Δώδεκα Ἀποστόλων Φερικιοῦ (*Feriköy on iki Apostol Rum Orthodox Kilisesi*) (Ἐκατονταετηρὸς 1868-1968) (100. Vildönümü) (1868-1968), ἄ τ. καὶ ξ.

90. Β. Χ. Ἰωαννίδου, Ἀπόστολοι, ΘΗΕ 2 (1963) 1176-1182.

ΕΙΚΕΛΟΝ ΤΕΚΜΑΙΡΕΙΝ ΟΡΘΩΣ(ΑΝΤ)Ο ΧΘΟΝΙ
 Ο(ΝΤ)Α (ΠΡ)ΙΝ Ε(ΠΤ)ΑΛΟΦΩ⁹¹ Λ(ΑΡ)ΝΑΞΙ ΚΟΜΩ(ΝΤ)Α
 ΦΡΕΙ(ΔΡ)ΙΧ(ΟΥ)⁹² ΓΕΗ ΕΙΝΟΡΙΗΣ ΟΙΚ(ΗΤ)ΟΡΕΣ
 Α(ΝΤ)ΕΙΛΑΣΗ (ΔΕ) ΛΥΚ(ΑΒ)(ΑΝΤ)ΩΝ ΕΚΑΤΟ(ΣΤ)Υ·Ι·
 ΝΕΜΟΙΣ ΑΕΙ ΠΑ(ΝΤ)ΑΝΑΞ ΛΙΣΣΟ(ΜΕ)ΝΟΙΣ ΙΚΕΤΑΙΣ
 (ΗΝ)(ΠΝ)ΟΗ ΣΗ ΠΑΡΕΣΧΕΣ (ΑΠ)Ο(ΣΤ)ΟΛΟΙΣ ΕΙΡ(ΗΝΗΝ)
 ΣΑΩΖΩΝ ΑΣΙ(ΝΗ) ΠΟΙ(ΜΝΗΝ) ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ⁹³.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,55×0,55 μ.), (πίν. 2). Νότιος τοίχος τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Κάτωθεν αὐτῆς εὐρίσκεται ἐτέρα μαρμαρίνη πλάξ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

Ἡ ὡς ἄνω ἀναμνηστικὴ πλάξ ἐνετοιχίσθη τῇ
 30ῇ Μαΐου 1971,
 εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς
 Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἡμῶν.
 Ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ.

16. *Νεκροταφεῖον Θείας Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Σισλιῆ (Sisli)*⁹⁴.

ΘΕΟΦ(ΑΝ)(ΟΥ)Σ⁹⁵ ΗΔ (ΑΝ)Α(ΣΤ)ΑΣ(ΙΗ)Σ⁹⁶ ΕΚΚΑΙ(ΔΕ)(ΚΑ)ΤΟΝ
 ΤΕΚΟΣ
 ΕΥΚΛΕΙ(ΑΝ) ΟΙΣ ΔΩΚΕ ΠΟΣΕΙΔΩΝ⁹⁷ Κ(ΝΕ)ΟΝ⁹⁸ Τ ΑΙΓΑΙΟΝ⁹⁹
 ΟΥ (ΠΡ)ΟΚΟ(ΝΗ)ΣΟΣ¹⁰⁰ ΓΕ(ΝΕ)ΘΛΟΣ ΚΩ(ΜΗ) (ΠΡ)Α(ΣΤ)ΟΣ¹⁰¹
 ΤΕ ΛΙΚΝΟΝ

91. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 930.

92. Λ. Βεζάνη, Ἔργ. μνημ. 2.

93. Τὸ ἐπιγράμμα ἐδημοσιεύθη φωτογραφικῶς ἐν Λ. Βεζάνη, Ἔργ. μνημ. 17.

94. —, Ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινοτικὴ ζωὴ, Ἀρχιεπισκοπὴ Κωνσταντινουπόλεως, ΕΗ 3 (1936) 124.

95. Πάππος τοῦ Θ. Θεοφανείδου.

96. Μάμμη τοῦ Θ. Θεοφανείδου.

97. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Ποσειδῶν, Ἔργ. μνημ. 5 (1888) 737-739.

98. Ἀντὶ Κυάνεον, κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 21.9.1976. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κυάνεαι ἢ Συμπληγάδες, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 845. S. E y i c e, Bizans devrinde Bogazici, Ἰστανπούλ 1976, 46-48.

99. Π(άπυρος), Αἰγαῖον πέλαγος, Πάπυρος-Λαρούς, I (1965) 829-835.

100. Μ. Γεδεών, Προικόννησος. Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς. Ε. Ε. Βαλσαμῆ - Ν. Σ. Λαμπραδαρίδου, Ἔργ. μνημ. I. Μακρῆ, Αἱ Προικόννησοι. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Εἰκονογράφησις κειμένου, ὑποσημειώσεις καὶ φωτογραφικὸν ὑλικὸν ὑπὸ Ν. Λαμπραδαρίου, ΜΝ ἀρ. 190-237/8, 19-23 (1964-8) 1.

101. Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς, 77-78. Τοῦ Αὐτοῦ, Αἱ Ἱεραὶ εἰκόνες

ΦΙΛΑ ΗΔΟΜΕΝΟΣ ΘΕΩ ΚΑΔ¹⁰² ΔΥΝΑΜΙΝ ΕΡΔΕΙΝ
 ΑΙΠΥΝ (ΑΝ)ΥΣΑΣ ΔΟΛΙΧΟΝ Μ(ΑΓ)ΔΑ(ΛΗΝΗ)¹⁰³ ΣΥΝΕΥΝΩ
 ΝΕΟΘΑ(ΛΗ)Σ Ε(ΠΤ)(ΑΡ)ΡΙΖΟΣ (ΔΡ)ΥΣ) ΕΩΝ ΦΙ(ΛΗ)Σ Π(ΑΤ)
 ΡΗΣ
 Η(ΛΥ)ΘΕ (ΔΕ)Κ(ΑΣ)ΙΝ ΕΠΑ¹⁰⁴ ΕΝ ΚΩΝ(ΣΤ)(ΑΝ)ΤΙΝ(ΟΥ) Δ
 ΕΚΡΙΖΟΣ
 ΣΠΥΡΙΔΩΝ¹⁰⁵ ΚΕΙΤΑΙ ΩΝ ΜΝΗΜΗ (ΑΓΗΡ)ΩΣ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,30×0,40 μ.). Πρόκειται νά τοποθετηθῆ ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ τάφου τοῦ Θ. Θεοφανείδου ἐν τῷ νεκροταφείῳ Θείας Μεταμορφώσεως Σισλῆ. Ἀπὸ τῶν μέσων Μαρτίου 1977, εὑρίσκετο κάτωθεν τῆς Ἀγ. Τραπέζης τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀγ. Θεοδώρων Βλάχιας. Μολυβδοκόνδυλον. Δὲν ἔχει λαξευθῆ εἰσέτι. Διατήρησις καλή.

17. Ἱ. ναὸς Τιμίου Προδρόμου (τῶν Ἐφέντηδων) Ξηροκρήνης (Kucucesme)¹⁰⁶.

ΘΕ(ΝΤ)ΟΣ ΧΕΙΡΑ ΚΟΡΥΦΗ ΔΕΣΠΟΤ(ΟΥ) ΟΤΕ ΠΕΛΕΙΑ ΕΠΗ
 ΕΝ ΓΕ(ΝΝΗ)ΤΟΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΡΗΜΑΙ(ΟΥ) ΑΓΓΕΛΟΥ
 ΟΣ ΕΙΚΑΔΙ Ε(ΝΝ)Α(ΤΗ) ΚΤΑΝΘΗ ΑΜΦ ΕΙΡΚΤΗ
 ΦΑΣΓΑΝΩ (ΝΗ)ΛΕΕΙ ΠΟΡΦΥΡΑ ΜΙΓΕΙΣ ΛΥΘΡ(ΟΥ)
 ΑΛΟΣ ΠΑΡΑ ΘΙΝΑ Δ(ΟΥ)ΛΗΣ ΠΑ(ΤΡ)ΗΣ ΛΟΓΑ(ΔΕ)Σ ΙΡΟΝ
 ΝΟΗΣΙΑΡΧΟΙ (ΠΗ)ΞΑΝ ΤΕΛΕΥ(ΤΗ)Σ ΒΙ(ΟΥ) ΕΤΑΙΡΩ
 (ΗΡ)ΕΙΠΟΣ ΔΕ ΚΑΙΡΟΙΣ ΕΜΦΑΝΕΣ ΞΗΡΟΚΡ(ΗΝΗ)
 ΣΤΕΡΡΟΝ ΤΕΥΞΑΝ ΕΠΙΓΟΝΟΙ¹⁰⁷ (ΜΝΗΜ)ΟΝΕΣ ΩΝ ΕΥΣΕΒΕΙΗΣ.

τῶν τεσσάρων ναῶν τοῦ Πραστειοῦ, ΜΝ 11.12, 23 (1968) 1. Τοῦ Αὐτοῦ, Οἱ βρούσεις τοῦ Πραστειοῦ, ΜΝ 11.12, 24 (1969) 1.

102. Ἀντὶ καθ', κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 21.9.1976.

103. Μητὴρ τοῦ Θ. Θεοφανείδου.

104. Ἀντὶ ἐπτά, κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 21.9.1976.

105. Πατὴρ τοῦ Θ. Θεοφανείδου. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Σπυρίδων Θεοφάνους, Μ. 17.1, 7 (1937).

106. Β. Α. Μυστακίδου, Περὶ Κουρούτσεσμε τινά, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 6 (1885/6) 352-368, 397-417, 449-462, 508-514. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 266-267. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Ἱστορικὰ προσκυνήματα τῆς πόλεώς μας. Ὁ ἐν Κουρούτσεσμε ἱερὸς ναὸς Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ΚΠ 8.9, 22 (1968) 4, ἔνθα ἐδημοσιεύθη μετὰ παραλλαγῶν τινῶν καὶ τὸ ἐπίγραμμα.

107. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ναοῦ, γενομένης ἐπὶ ἱερατ. προϊσταμένου Σακελλαρίου Α. Καραγιαννίδου καὶ Ἐφοροεπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Εὐθύμιου Ἰορδανίδου (προέδρου), Χρήστου Φωτιάδου καὶ Ἀθανασίου Δρεκάλοβιτς. Θ. Θεοφανείδου, Ἔργ. μνημ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,28×0,40 μ.). Ἀνατολικὸς τοῖχος, ἔνωθεν τοῦ προσκυνηταρίου τοῦ παρεκκλησίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τοῦ δεξιοῦ κλίτους τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Περί τὸ 1970.

18. Ἱ. ναὸς Ἀγ. Χαράλαμπος ἐν Βεβεκίῳ (Bebek)¹⁰⁸.

ΘΥΕΙΝ ΕΙΔΩΛΟΙΣ Χ(ΑΡ)ΑΛΛΑ(ΜΠΗ)Σ¹⁰⁹ ΟΥ (ΣΤ)ΕΡΞΑΣ
Ε(ΑΥ)ΤΟΝ (ΠΡ)ΟΣ(ΗΝ)ΕΓΚΕ ΘΥΤΟΝ (ΑΡ)ΝΑ ΚΥΡΙΩ
ΟΥ ΝΑΟΝ ΕΝ ΧΗΛΑΙΣ¹¹⁰ ΒΟΣΠΟΡΕΙΑΙΣ ΠΑΣ (ΔΗΜ)(ΟΣ)
ΦΙΛΟΧΡΙ(ΣΤ)ΩΝ ΛΟΓΑ(ΔΕ)Σ ΤΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΩ ΙΒ(ΗΡ)ΩΝ¹¹¹
ΑΙΡΟΥΣΙΝ (ΑΡ)ΚΤΩ ΛΙΒΑ ΕΩ ΕΣΠΕΡΑ Σ(ΗΜ)Α
(ΝΗΓ)ΡΕΤΟΝ ΕΥΔΟΥΣΙ ΖΟΦΩ ΑΜ(ΑΡ)(ΤΗΜ)(ΑΤ)ΩΝ
(ΗΓ)(ΗΤΗΡ) (ΠΡ)Ο(ΣΤΗ)ΘΙ ΑΓΛΑΩΝΥΜΕ ΜΑΚΑΡ
ΣΩ(ΤΗΡ)Α ΙΛΑΣΚΕΣΘΑΙ ΔΕΞΙΩΝ (ΑΥ)ΤΟΥ ΣΤ(Η)ΝΑΙ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,50×0,61 μ.). Ὑπέρθυρον Πύλης, ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Πρὸ τοῦ 1970.

19. Ἱ. ναὸς Ἐδαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Βαφεοχωρίου (Βογαικῶ)¹¹².

ΘΕΟΣ ΜΕΝ ΧΑΡΑΝ ΠΑΝΥΠΕΡΑΓΝΩ ΚΟΡΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΕΤΑΙ ΡΗΜΑΤΙ ΤΑΝΥΠΤΕΡΟΥ
Ο ΝΑΟΣ ΔΕ ΧΑΡΙΝ ΒΡΥΕΙ ΤΟΙΣ ΠΡΟΣΙΟΥΣΙ
ΦΕΡΩΝΥΜΟΝ ΙΝΔΑΛΜΑ ΠΤΟΛΙΕΘΡΩ ΒΑΦΕΩΝ
ΑΕΙΔΕΙΝ ΘΡΗ·Ι·ΚΑΣ ΕΥΚΑΡΙΟΥ¹¹³ ΜΕΤΟΙΚΟΥΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΩΝ ΕΦΥ ΙΩΑΚΕΙΜ Γ¹¹⁴
ΗΣΣΟΝ ΕΝΟΣ ΑΙΩΝΟΣ ΔΙΣΔΕΚΑΤΟΥ
ΣΥΝ ΕΝΙ ΤΡΙΤΩ ΤΕΚΤΗΝΑΝΤΑΣ ΒΟΣΠΟΡΩ¹¹⁵

108. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 119-222. Μ. Γεδεών, Θεοτόκος τῶν Κόρου, 102-103. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἐορτολόγιον, 227-228. —, Αἱ ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως, ΕΦΚΗ 2 (1905) 199.

109. Γ. Α. Μεταλληνοῦ, Χαράλαμπος, ΘΗΕ 12 (1968) 74-75.

110. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 119. S. E y i c e, Ἔργ. μνημ. 28-31.

111. Τ. Α. Γριτσοπούλου, Ἰβήρων Μονή, ΘΗΕ 6 (1965) 700-704.

112. Ι. Παναγιωτίδου, Ἱστορικὸν ὑπόμνημα περὶ τῆς Κοινότητος Βαφεοχωρίου, ἐν Κων/πόλει 1934, 15-32. S. E y i c e, Ἔργ. μνημ. 34-35.

113. Μ. Χριστοδούλου, Ἀρχιμ., Ἡ Θράκη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι, ἐν Κων/πόλει 1897.

114. Ἰωακείμ Γ' ἐπατρίρχησε μεταξὺ τῶν ἐτῶν (1878-1884, 1901-1912). Τ. Α. Γριτσοπούλου, Ἰωακείμ ὁ Γ', ΘΗΕ 6 (1965) 1102-4.

115. Σ. Ι. Βουτυρά, Βόσπορος, Ἔργ. μνημ. Ι (1869) 1380-1390.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο δὲν ἐλαξεύθη¹¹⁸. Καὶ τοῦτο, «διότι ἡ Κοινότης Βαφροχωρίου μὴ ἀνεχομένη ἕως μνεῖαν Ἰωακείμ Γ' ἀπέξεσε τὸ ἰχνογράφημα πρὶν ἢ λαξευθῆ, εἰς τὸ πλαισιον τῆς Πύλης, διατηροῦσα δὲ ἀναθηματικὴν Πλάκα διὰ τὸν δαπανήσαντα τὰ πρὸς ἀσβεστόχρισιν καὶ βαφὴν μέγαν εὐεργέτην, τὴν σύζυγον αὐτοῦ, τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τὸν πενθερὸν καὶ τὴν πενθεράν, ἐν ᾧ διὰ τοὺς Θρήϊκας, Εὐκαρίου μετοίκους καὶ τὸν Νέας Ρώμης δχων¹¹⁷.

20. Ἰ. ναὸς Ἀγ. Νικολάου Νεοχωρίου (Υενικῶν)¹¹⁸.

ΘΥΡΑΣ ΠΕΤΑ(ΝΝ)ΥΣΙΝ ΕΥΠΑΓΕ(ΣΤ)ΑΤΟΣ ΔΟΜΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠ(ΟΥ) ΜΥΡΩΝ ΝΙΚΑΙΑΣ ΣΤΑΝΤΟΣ (ΠΡ)Ω(ΤΗ)
ΟΣ ΖΗΛΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΤΕΚ(ΜΗ)ΡΙΟΙ ΒΟΣΠΟΡΩ
ΦΩΒΩ ΧΑΡΑ ΤΕ (ΠΡ)ΟΣΠΕΛΛΑΣΩΝ ΙΚΕΤΑ

ΑΜΕΙΝΩΝ ΕΣΕΣΘΑΙ ΤΟ ΑΥΡΙΩΝ ΕΠΕΥΧΟΥ
ΝΕΟΧΩΡΙΩ ΤΗΛΟΘΕΝ ΕΠΑΓΡΥ(ΠΝ)ΩΣ
ΗΛΠΙΚΟΣΙ ΖΩΝΤΙ ΝΙΚΟΛΑΟΣ¹¹⁹ ΠΟΛΕΥΕΙ
ΣΩ(ΤΗΡ)Ι ΘΕΩ ΠΕΦΥΚΩΣ (ΠΡ)ΕΣΒΥΣ ΜΕΓΑΣ

Πλάκες μαρμαρίνοι (0,54×2,97 μ.). Ἀνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νότου εἰς τὸν κυρίως ναόν. Δίστηλον. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. 1968¹²⁰. Αἱ πλάκες τοῦ ἐπιγράμματος προϋπήρχον.

Ἰ. Μητροπόλεις.

Ἰ. Μητρόπολις Χαλκηδόνος.

21. Ἰ. ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Τροπαιοφόρου Γέλδεγιρμεν (Yeldegirmen)¹²¹.

ΘΕΣΦΑΤΩΝ ΟΠΑ ΟΥΑΣΙΝ ΕΝΗΧΗΣΘΑΙ
ΕΥΔΡΟΜΟΙ ΕΙΣΙΤΕ ΙΡΩ ΙΦΙ Δ ΥΜΝΕΥΣΑΙ

116. Ὁ γράφων ἔσχεν αὐτὸ ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς αὐτόν, Σταμπούλ 1.9.1976, 2.

117. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 11.8.1976.

118. Σ. Ι. Βουτυρά, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 968. Μ. Γεδεών, Ἐορτολόγιον, 284.

119. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Νικόλαος, Ἐπίσκοπος Μύρων, ΘΗΕ 9 (1966) 510-5.

120. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ ἱερατ. προϊσταμένου τοῦ ναοῦ Οἴκον. Α. Ἀλεξιάδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 17.8.1976.

121. Κῶδιξ τοῦ ἐν Χαλκηδόνι ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἀρξάμενος γράφεσθαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐκλογεῖσης τὴν 25ην

Ο ΔΕΙΜΑΝΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙ ΑΓΙΩ ΓΕΩΡΓΙΩ
ΦΑΥΣΙΝ ΠΡΟΣΝΟΣΤΕΟΝΤΕΣ ΧΘΟΝΟΣ ΣΦΕΩΝ ΦΙΛΗΣ
ΑΜΕΝΗΤΑ ΚΑΡΗΝΑ ΑΜΠΑΥΟΥΣΗΣ ΗΣ ΣΤΕΡΝΟΙΣ
ΝΥΝ ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ¹²³ ΑΣΤΕΙ ΥΙΕΣ ΚΑΡΤΕΡΟΘΥΜΩΝ

ΗΜΑΤ ΕΣ ΑΠΕΙΡΟΝΑ ΑΙΓΛΗΝΤΑ ΠΙΜΠΛΗΝ
ΣΑΩΣΟΙΣ ΔΟΜΟΝ ΒΑΡΙΝ ΛΕΩ ΠΑΜΜΕΔΟΝ.

α' λξ α¹²³.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,39×0,71 μ.). Ἐσωτερικὸς τοῦχος, ἄνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νόρθης εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Ἔργον τοῦ Ε. Κόβα¹²⁴. 1961. Ἡ πλάξ τοῦ ἐπιγράμματος τούτου ἔχει περιπετειώδη ἱστορίαν. Ἀρχικῶς ἐτοποιηθῆθη εἰς τὸ ὑπέρθυρον τῆς Πύλης, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ νόρθης εἰς τὸν κυρίως ναόν. Πιθανῶς ὅμως τὸ 1962 ἐξωρύχθη καὶ ἐξηφανίσθη ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων τὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τοῦ ναοῦ Α. Κουλάκογλου, Κ. Βασούρη καὶ Π. Σηματοπούλου ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ νεωκόρου τοῦ ναοῦ Κ. Ἀποστολίδου. Ἀκολούθως ἐτοποιηθῆθη νέα τοιαύτη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑπέρθυρον τῆς αὐτῆς Πύλης. Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην ἐξωρύχθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν προσώπων ἢ ἀκροστιχίς τοῦ ἐπιγράμματος, ὅτε τὸ 1963/4, πρὸς πρόληψιν περαιτέρω ἐπεισοδίων¹²⁵, ἢ τότε Ἐφοροεπι-

Ἰουνίου 1961 καὶ ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Θεοφάνους Σ. Θεοφανείδου, Θωμᾶ Βέργου, Νικολάου Κ. Χατζοπούλου, Ἰωάννου Π. Τζάννου καὶ Ἀλεξάνδρου Γ. Ὁχανταρίδου καὶ τῶν ἐπιλαχόντων Ἰωάννου Γ. Κωνσταντινίδου, Γεωργίου Η. Μαρούτση καὶ Πέτρου Ι. Ρέντζιου, περιέχων τὰ κατὰ τὸν ναὸν καὶ τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ, ποιμνιομένην χάριτι θεῆς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυρίου κυρίου Θωμᾶ. Συνεχίζεται δὲ ὑπὸ τῆς ἐκλογείσης τὴν 3ην Νοεμβρίου 1963 Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν Κων. Προδρόμου Πουσκιούλογλου, Ἀνανίου Δανιηλίδου, Χρήστου Κέντρου, Γεωργίου Μαρούτση καὶ Φωτίου Φωτιάδου (ἀνέκδ. χειρ. κώδιξ τοῦ Ἀρχιεπιφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου).

122. Γ. Δ. Κ α ψ ἄ λ η, Κάλχας, ΜΕΕ 13 (1930) 619.

123. Τὸ κεκαλυμμένον δυστυχῶς σήμερον πρῶτον ἐπιγράμμα τοῦτο, τὸ ὅποιον ἔδωκεν εἰς τὸν Θ. Θεοφανείδου τὴν ἐμπνευσιν συνθέσεως καὶ ἐτέρων τοιούτων, ἐδημοσιεύθη εὐτυχῶς ἐν Θ. Σ. Θεοφανείδου, Λόγος πανηγυρικὸς ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἐν Χαλκηδόνι ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἐξ ὑπογυφίου ἐκφωνηθεὶς καὶ ἐξ ἠχογραφῆσεως ἐκτυπωθεὶς, Σταμπούλ 1961, 1-2. Πρβλ. —, Ἐκδόσεις. Ὁ πανηγυρικὸς λόγος τοῦ κ. Θ. Θεοφανείδου, Ε 3.6, 10 (1962) 2, καὶ ἐπὶ ἐκ χαρτονίου εἰκόνος τοῦ Ἁγ. Γεωργίου φερύσης τὸν ἐπίτιτλον: Ὁ ἐκ βάθρων ἀνακαινισθεὶς ἱερὸς ναὸς Ἁγίου Γεωργίου Χαλκηδόνος, ἄ.τ. 1961.

124. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 11.8.1976.

125. Περὶ τῶν διενέξεων μετὰ τῆς συμπολιτευομένης Ἐφοροεπιτροπῆς καὶ τῶν αὐτῶν ἀντιπολιτευομένων ἰδέ: —, Ἐπεισόδιον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου Γέλυδεγριμν, Α 8.4, 38 (1963) 1. —, Τὸ χθεσινὸν ἐπεισόδιον εἰς τὸν Ἁγίον Γεώργιον τοῦ Γέλυδεγριμν, Ε 8.4, 11 (1963) 1. —, Περὶ τὸ ἐπεισόδιον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Γέλυδεγριμν,

τροπή τοῦ ναοῦ ἤνέχθη τὴν ἐπικάλυψιν τῆς πλακῆς διὰ κονιάματος καὶ ἐλαιοχρώματος τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ, ὥστε σήμερον μόνον ἐν τῇ περιμέτρῳ αὐτῆς νὰ εἶναι θεατῆ¹²⁶.

22. Ἱ. ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Κουσουντζουκίου (*Kuzguncuk*)¹²⁷.

ΘΑΥΜΑ(ΣΤ)(ΟΣ) ΓΕΩΡΓΙΕ ΚΛΕΙΝΕ (ΤΡ)ΟΠΑΙΟΦΟΡΕ
ΕΡΜΟΛΙΑΝΟΙΣ¹²⁸ ΒΩΜΟΣ ΠΑΤΡΩΣ ΕΣΤΗ
ΟΙΣ ΠΟΛΙ(ΟΥ)ΧΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ¹²⁹ ΠΕΛΕΙ
ΦΡ(ΟΥ)ΔΑΣ (ΜΗ) (ΣΤΗ)ΣΗΣ ΧΡΙ(ΣΤ)ΩΝΥΜΩΝ ΔΕΗΣΕΙΣ
ΑΛΛ ΕΠΑΝΥΜΟΝ ΘΗΡΩΝ ΚΑΤ ΛΟΡΑΤΩΝ
(ΝΗ)ΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΣΕ ΩΣ ΙΝΑΧ(ΟΥ)¹³⁰ ΠΑΙΣ ΠΑΛΛΙ
Η ΥΠΛΟΚΑΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΩΝ¹³¹ ΕΝ ΒΟΣΠΟΡΩ
ΣΕ(ΜΝ)ΩΣ ΙΑ(ΜΒ)(ΟΥ)Σ ΚΥΜΑΣΙ ΣΥΝΤΙΘΕΙΣΑ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,50.5×0,61 μ.). Δεξιὸς τοίχος παρὰ τὴν Πύλην

Α 8.4, 38 (1963) 4. —, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸ «Ἐμπρός». Τὸ ἐπεισόδιον τῆς παρελθούσης Κυριακῆς εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Γεωργίου Γέλδεγυρμεν, Ε 10.4, 11 (1963) 4. —, Κατεδικάσθη ὁ ἥρωσ τοῦ ἐπεισοδίου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Γέλδεγυρμεν, Α 17.4, 38 (1963) 4. —, Μία καταγγελία τῶν ἀντιπολιτευομένων τοὺς κοινοτικούς παράγοντας Χαλκηδόνος, Α 11.10, 38 (1963) 1. —, Ἀθώωσις ἐπιτρόπων τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Γέλδεγυρμεν, Α 10.3, 42 (1967) 1.

126. Κατὰ πληροφορίας τοῦ ἱερατ. προϊσταμένου τοῦ ναοῦ Οἰκον. Ε. Ἀρσενιάδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 14.8.1976, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὸν εὐχαριστεῖ.

127. Ἱ. Ζωγράφου, Οἰκον., Χ. Ζαφειροπούλου — Κ. Δ. Κυριαζῆ — Α. Κ. Ἰωαννίδου — Γ. Β. Χρηστίδου — Β. Παπαθεοδώρου, Κανονισμὸς τῆς Ἑλλ. Ὁρθοδόξου Κοινότητος Χρυσοκεράμου (Κουσουντζουκίου) Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, ἐν Κων/πόλει 1922, 5. —, Οἰκουμενικὸς Ἄθρονος, Ἐπαρχία Χαλκηδόνος, ΕΗ 4 (1937) 171-172. Α. Γαβριηλίδου, Οἰκον., Ἱερὸς ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Κουσουντζουκίου. Κατάλογος ἱερῶν εἰκόνων. Κουσουντζουκίον 1975 (ἀνέκδ. χειρ.) S. E y i c e, Ἔργ. μνημ. 54. Α. Παπᾶ, Ἐλενουπόλεως, Περὶ τὸ τοπωνύμιον Τσεγκέλιοι καὶ τὴν κεντητὴν Ὁραϊαν Πύλην τοῦ ἐν αὐτῷ ἱ. ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, Θ 47 (1976) 662-664.

128. Γερμανοῦ, Σάρδεων, Πατριαρχικὸν Σταυροτήγιον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Χαλκηδόνος, Ο 14 (1939) 8-11. Γενναδίου Ἡλιουπόλεως, Σκιαγραφία τῆς ἱστορίας τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ ὁ ἐπισκοπικὸς αὐτῆς κατάλογος, Ο 18 (1943) 274-275. Ἀ. Παπᾶ, Ἐλενουπόλεως, Ἔργ. μνημ.

129. Γ. Δ. Μεταλληνοῦ, Παντελεήμων, ΘΗΕ 9 (1966) 1139-1140.

130. Σ. Ἱ. Βουτυρᾶ, Ἰναχος, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 1494.

131. Σ. Ἱ. Βουτυρᾶ, Χαλκηδών, Ἔργ. μνημ. 9 (1890) 515-521. —, Μονογραφία τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, Ἀκ. 3 (1908) 161-179. —, Οἰκουμενικὸς Ἄθρονος. Ἐπαρχία Χαλκηδόνος, ΕΗ 3 (1936) 165-173. Β. Θ. Σταυρίδου, Χαλκηδόνος Μητρόπολις, ΘΗΕ 12 (1968) 51-54.

τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Ἔργον τοῦ Ε. Κόβα. 1972.

23. Ἱ. ναὸς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Κανδύλλι (Kandilli)¹³².

ΘΡΟΥΣΙΝ ΑΚΤΑΙ ΒΟΣΠΟΡΕΙΑΙ ΑΝΘΙΜΟΥ¹³³
 ΕΚΤ(ΟΥ) ΠΑΤΡΙΑΡΧ(ΟΥ) ΟΙΚΟΥΜΕ(ΝΗ)Σ ΤΟ ΚΛΕΟΣ
 ΟΝ ΚΟΥΤΑΛΙΣ¹³⁴ ΓΕΙΝΑΤΟ ΚΑΝΔΥΛΗ Δ ΑΥΧΕΙ ΤΥΜΒΩ
 ΦΕΡΤΑΤΟΝ ΙΔΜΟΝΑ ΤΡΙΣ ΕΠ ΟΙΑΚΑΣ ΤΑΞΕΝ
 Α(ΤΡ)ΕΜΑΣ ΕΝ ΔΙΝΗΣΣΙΝ ΕΚΠΟΡΘΟΜΕΥΕΙΝ ΟΛΚΑΔΑ
 ΝΥΝΙ Δ ΥΨΙΜΕΔΟΝΤΟΣ ΠΕΠΛΕΥΚΩΣ ΑΚΥΜΑ(ΝΤ)ΟΥΣ
 ΗΡΩ ΤΑΛΑΕΡΓΕΣ ΒΙΟΤΟΙΟ ΤΟ ΓΕΡΑΣ
 ΣΩ(ΤΗΡ)Α ΛΙΣΣΟΜΕΝΟΣ Υ(ΜΝ)ΟΠΟΛΟΥΣ ΕΥ ΝΑΙΕΙΝ¹³⁵.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,34×0,43 μ.). Δεξιὸς τοῖχος παρὰ τὴν Πύλην, τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης ὑπῆρχε προγενεστέρα ἐνεπίγραφος πλάξ¹³⁶. Τὸ ἐπίγραμμα ἀναφέρεται εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἄνθιμον ΣΤ', τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ τάφος εὑρεθῆται εἰς τὸ βορειοδυτικὸν τμήμα τοῦ αὐλογύρου τοῦ ναοῦ. 1964/5.

24. Ἱ. Ἁγίασμα Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Γλυκίων Ὑδάτων (Göksu)¹³⁷.

ΘΕ(ΟΥ) ΧΕΙΡ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΥΨΟΙ (ΤΗ)Σ ΘΕΟΤΟΚ(ΟΥ)
 ΕΥΣΕΒΩΝ ΖΗΛΩ Ο ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ¹³⁸ ΣΕΙΣΕΝ
 ΟΥ ΑΥΡΑ ΒΟΣΠΟΡΕΙΟΣ ΥΨΙΚΑΡ(ΗΝ)Α ΠΟΑ

132. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 228. —, Μονογραφία τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, Ἄκ. 3 (1908) 163-164.

133. Οὗτος ἐπατρίρχευσεν μεταξύ τῶν ἐτῶν (1845-8, 1853-5, 1871-3). Θ. Θεοφανείδου, Προικονησιῶν μνήμαι: Ἄνθιμος ὁ ΣΤ', ΠΒ 9.10, 1 (1937). Ε. Ε. Βαλσαμάκη-Ν. Σ. Λαμπραδάριδου, Ἔργ. μνημ. 160-1. Τ. Α. Γριτσοπούλου, Ἄνθιμος ὁ ΣΤ', ΘΗΕ 2 (1963) 766.

134. Μ. Γεδεών, Προικονησος, 83-86. Ε. Ε. Βαλσαμάκη-Ν. Σ. Λαμπραδάριδου, Ἔργ. μνημ., 142-166.

135. Τὸ ἐπίγραμμα ἐδημοσιεύθη ἐν Θ. Σ. Θεοφανείδου, Γράμματα ἀπὸ τὴν Πύλη, ΜΝ 10. 22 (1967) 3.

136. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Ν. Μαυράκη πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 23.6.1977.

137. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 225, 228. —, Οἰκουμενικὸς Θρόνος. Ἐπαρχία Χαλκηδόνος ΕΗ 4 (1937) 172-173. Ε. Üçel, Gökusu, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni, ἀρ. 57/336. 1/2 (1977) 3-9.

138. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Ἐγκέλαδος, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 633.

ΦΛΟΙΣΒΟΙΖΟ(ΝΤ)Α ΝΑΜΑΤΑ ΠΑΡΟΧΘΙΩΣ ΑΡΕΤΑ¹³⁹
 ΑΕ(ΝΝ)ΑΩΣ ΜΕΛΠ(ΟΥ)ΣΙΝ ΑΙΝΟΝ (ΠΗΓΗ) ΧΑΡΙΤΩΝ
 ΝΥΝ ΟΤΕ ΕΙΚΟ(ΣΤ)ΟΣ ΡΕΙΠΛ(ΗΝ) ΤΡΙΣ ΕΝΔΕΚΑΚΙΣ
 ΗΥΛΕΙ ΠΟΙ(ΜΝΗ) ΧΡΙ(ΣΤ)(ΟΥ) ΧΑ(ΛΚ)ΗΔΟΝΟΣ ΜΕΛΙΤΩΝ¹⁴⁰.
 ΣΚΟΠΕΙ ΤΡΑΛΛΕΩΝ¹⁴¹ ΦΩΤΙΟΣ¹⁴² [ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑ ΜΑΥΡΑ-
 ΚΗΣ¹⁴³]¹⁴⁴.

Μ(ΝΗ)ΣΘΗΤΙ ΚΥΡΙΕ
 (ΤΩ)Ν Δ(ΟΥ)ΔΩΝ Σ(ΟΥ) ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΑΡΑΛΑ(ΜΠ)ΙΔ(ΟΥ)
 ΓΕΩΡΓΙ(ΟΥ) ΒΑΣΙΛΕΙ(ΟΥ) ΚΟΣΜΑ¹⁴⁵
 ΕΚ ΤΑΥΛ(ΟΥ)Σ(ΟΥ)Ν¹⁴⁶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ¹⁴⁷.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,70×1,00 μ.). Δεξιὸν τμήμα τοῦ βορείου, ἐσωτε-
 ρικοῦ τοίχου τοῦ Ἀγιάσματος. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Εἰς τὰς
 τρεῖς πλευρὰς τοῦ ἐπιγράμματος ὑπάρχει πλαίσιον, σχηματιζόμενον ἐκ μι-
 κρῶν ἐνσταύρων κύκλων. 1967.

25. Ἴ. ναὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Σουκῆς (Pusabahçe)¹⁴⁸.

ΘΩΡΗΕ ΜΕΛΙΤΩΝΙ ΧΑΛ(ΚΗ)ΔΟΝΟΣ ΠΡΟΜΑΧΩ

139. Κυάνεα ὕδατα (Γκικόκ-σουγιού). Σ. Ι. Βουτυρά, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 974.

140. Α. Πανάτη, Μελίτων, ΘΗΕ 8 (1966) 984-987. Ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ, Βίος καὶ δράσις τοῦ Χαλκηδόνης Μελίτωνος, Χαριστήρια Μελίτωνος, 13-57.

141. Η. Η. Bayındır, Tiral tarihi, Ἀδίνιον 1962.

142. —, Ἐπαρχία Χαλκηδόνης. Ἡ χειροτονία τοῦ ἐπισκόπου Τράλλεων Φωτίου, Χ 5.7, 13 (1959) 1, 4. —, Ἐπαρχία Χαλκηδόνης. Ἡ πρώτη λειτουργία τοῦ Θεοφ. Ἐπι-
 σκόπου Τράλλεων κ. Φωτίου, Χ 12.7, 13 (1959). —, Χειροτονία Ἐπισκόπου Τράλλεων
 κ. Φωτίου, Βιογραφικὸν σημεῖωμα, Ο 34 (1959) 290-2.

143. Οὗτος ἐχρημάτισεν ἐφοροεπίτροπος τῆς Κοινότητος Κανδυλλί, εἰς τὴν ὁνοίαν
 ὑπῆγετο τὸ Ἀγίασμα, μεταξύ τῶν ἐτῶν 1964-1969 καὶ πρόεδρος αὐτῆς 1968-1969.

144. Ἡ προσθήκη αὐτῆ ἐλλείπουσα ἐκ τῆς πλακῆς, ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστολῆς
 τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 26.7.1976, 6.

145. Οὗτοι προσέφερον γενναίας δωρεὰς διὰ τὸ ἱ. Ἀγίασμα. —, Φιλανθρωπικὴ κί-
 ησις. Ἴ. ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Γέλδεγιρμεν Χαλκηδόνης, Α 5.4, 42 (1967) 3. Θ. Θεο-
 φανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 15.2.1977.

146. Ταλουσούνιον. Α. Μ. Λεβίδου, Αἰ ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-
 τριαρχικοῦ Θρόνου Ἱεραὶ Μητροπόλεις, ΕΦΚΗ 1 (1904) 137.

147. Σ. Ι. Βουτυρά, Καππαδοκία, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 280-295.

148. Σ. Ι. Βουτυρά, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 973. E. Mem-
 boing, Ἔργ. μνημ. 549. —, Κατάλογος τῶν Ἱερῶν Ἀντικειμένων ἦτοι Ἱερῶν Εὐαγ-
 γελίων, Ἀγίων Ποτηρίων, Ἀμφίων, Ἀγίων Εἰκόνων καὶ λοιπῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς
 Ὁρθοδόξου Κοινότητος Πασάβαζε, ἄ.ἔ. (ἀνεκδ. χειρ.). Θ. Θεοφανείδου, Κῶ-

ΕΛΕΝΟΥΠΟΛΕΩΣ¹⁴⁹ ΑΘΑΝΑΣΙΩ¹⁵⁰ ΔΟΥ
 ΟΙΚΕΟΝΤΩΝ ΣΥΚΑΙΣ ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ
 ΦΩΣ ΑΜΦ ΗΠΕΙΡΟΙΣ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΟΜΟΣ
 ΑΝΑΥΔΩΣ ΟΚΛΑΖ(ΟΥ)ΣΙ ΡΩ(ΜΗ) ΕΝ ΟΠΛΟΤΕΡΗ
 ΝΕΥΣΟΝ ΟΥΡΙΟΝ ΠΛΕΙΝ ΦΩΤΙ ΤΩ ΣΩ ΟΙΚΤΙΡΜΟΝ
 (ΗΓ)(ΗΤ)ΟΡ ΠΑΝΣΘΕΝΕΣ ΩΣ ΤΟ (ΠΡ)ΙΝ ΙΩΛΚΕΥΣΙ
 ΣΚΕΠΕ ΕΚΠΛ(ΟΥ)Ν (ΠΡ)ΟΣ ΔΕΡΑΣ¹⁵¹ ΑΙΓ(ΛΗ)ΕΣΣΑ ΝΕΦΕΛΗ¹⁵²

Πλάξ μαρμαρίνη (0,58×0,77 μ.). Ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸν νάρθηκα βορειο-ανατολικοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τοῦ ἀριστεροῦ κλίτους τοῦ ναοῦ. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. 1977¹⁵³. Κάτωθεν τοῦ ἐπιγράμματος ὑπάρχουν τρεῖς ἔνσταυροι κύκλοι μετὰ τῶν ἀκολουθῶν ἐπιγραφῶν ἐν συντημῆσει εἰς τὰς γωνίας τῶν κεραίων των: (ΔΗΜ)[Η](ΤΡ)[ΙΟ]Σ¹⁵⁴ / Π[Α](ΤΡ)[ΙΑΡ]Χ[ΗΣ] Κ[ΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ]Π[ΟΛΕΩ]Σ / αἰοβ /. (ΧΑ)(ΛΚ)[Η]ΔΟΝ[Ο]Σ / ΜΕΛ[Ι](ΤΩ)Ν / αἰξστ'/. ΕΛΕΝ(ΟΥ)Π[ΟΛΕΩ]Σ / ΑΘ-[Α]Ν[Α]Σ[Ι]ΟΣ / αἰοβ.

διξ τοῦ 1966 καταστρωθεὶς διὰ τὸν ἐν Πασᾶ Βαξέ τοῦ Βοσπόρου ἱερὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (ἀνέκδ. χειρ.). S. E y i c e, Ἔργ. μνημ. 64-65.

149. Μ. Κλεωνόμου — Χ. Παπαδοπούλου, Βιθυνικά ἢ ἐπίτομος μονογραφία τῆς Βιθυνίας καὶ τῶν πόλεων αὐτῆς, ἐν Κων/πόλει 1867, 43-44. Α.Μ. Μ a n s e l, Yalova ve civari. Yalova und Umgebung (Istanbul Müzeleri Nesriyatı XIII), Ἰστανπούλ 1936, 50-53, 56-58, Β. Α. Φωτιάδου, Τὸ σημερινὸ Τσατικτοῦ, Α 19.4. 52 (1977) 3.

150. Φ. Κόντογλου, Ἐξ Ἀθηνῶν, ΑΑ 7 ἀρ. 334-6. (1957) 2. Β. Σταυρίδου, Θεολογικὴ Σχολή, ΙΙ, 98-99. ΙΙΙ, 32. —, Ἡ χθεσινὴ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Ἑλενουπόλεως, Ε 25.2, 5 (1972) 1.

151. Σ. Ι. Βουτυρά, Ἰάκων, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 1405.

152. Σ. Ι. Βουτυρά, Νεφέλη, Ἔργ. μνημ. 4 (1881) 882.

153. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο συνετέθη καὶ τῇ παροτρύνσει τοῦ νῦν προέδρου τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Α. Ἀγγελίδου, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε καὶ τὴν δαπάνην λαξεύσεώς του. Αὕτη ἐξετελέσθη παρὰ τοῖς υἱοῖς τοῦ λιθοξόου Turan Kartem, ἐν Χρυσουπόλει.

154. Περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου Α' (1972-...) ἰδὲ Στάχυς, Ἰούλιος, τεῦχος 27 (1972) 27-88.

Ἱ. Μητρόπολις Δέρκων.

26. Ἱ. ναὸς Ἀγ. Παρασκευῆς Βουγιούκδερε (Büyükdere)¹⁵⁵.

ΟΡΗ·Ι·ΚΙΕ ΒΟΣΠΟΡΕ
ΡΗΓΝΥΣ ΕΥΞΕΙΝΟΝ ΠΟΝΤΟΝ¹⁵⁶
ΕΝ ΣΥΜΠΛΗΓΑΔΩΝ¹⁵⁷
ΚΥΑΝΕΩΝ ΣΥΣΤΑΔΙ
ΟΝ ΑΡΓΩ¹⁵⁸ ΤΡΟΠΙΔΙ
ΨΑΥΣΕ ΣΗΝ ΗΙΟΝΑ
ΦΡΙΣΣΕ ΒΟΡΡΕΟΣ (ΠΝ)ΟΗ
ΚΥΜ ΑΛΟΣ ΑΤΡΥΓΕΤ(ΟΥ)
ΑΙΝΕΙ ΒΑΘΥΡΡΥΑΣ¹⁵⁹
ΠΑΝΣΘΕΝ(ΟΥ)ΡΓΟΝ ΤΡΙΑΔΑ
ΝΕ(ΟΥ)ΡΓΗΣΑΣ ΔΟΜΟΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ¹⁶⁰ ΚΥΔΙ(ΣΤ)Η
ΗΥΔΟΚΕΙ ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΤΕ
ΠΡΟΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΝ
ΣΥΝΔΡΟΜΟΣ ΗΣ ΠΟΤΜΩ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ¹⁶¹ (ΗΝ) ΔΕΡΚΩΝ¹⁶².

155. Σ. Βυζαντίου, Ἔργ. μνημ. 11, 152. Μ. Γεδεών, Ἐκπολιόγιον, 256. —, 1831-1931. Λεύκωμα ἑκατονταετηρίδος ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Βουγιούκδερε, ἄ.τ. 1931. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Τὰ σεμνώματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δέρκων. Ὁ ἐν Βαθυρράκι (Μπουγιούκνιερε) ἱερὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ΚΠ 6.8, 21 (1967) 4, ἐνθα ἐδημοσιεύθη, μετὰ πολλῶν ὁμῶς παραλλαγῶν καὶ τὸ ἐπίγραμμα.

156. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Εὐξείνιος Πόντος, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 1057-1058.

157. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Συμπληγάδες, Ἔργ. μνημ. 7 (1889) 1008-1009.

158. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Ἀργώ, Ἔργ. μνημ. 1 (1889) 597.

159. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 969. S. E y i c e, Ἔργ. μνημ. 38-39.

160. —, Παρασκευὴ Ἁγία, ΘΗΕ 10 (1966) 47-48.

161. Οὗτος ἀρχιεράτευσε μεταξὺ τῶν ἐτῶν (1801-1821). Ξ. Α. Σιδερίδου, Μητροπολιταὶ Δέρκων (783-1925), ἐν Κων/πόλει 1932, 23-24 (ἀνάτ. ἐκ τῆς Ο). Ν. Λ. Φοροπούλου, Γρηγόριος ὁ Δέρκων, ΘΗΕ 4 (1964) 798-800. Ἀντὶ τοῦ Ἰάκωβος (Παπακωνσταντίνου) (1960-1977), τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ τοποθετήσῃ ἀρχικῶς ὁ συνθέτης, καθ' ὅτι οὗτος οὐκ ὀλίγον τὸν ἐνεθάρρυνε διὰ τὸ ἐπίγραμμα, ὀνομάσας αὐτὸν καὶ ἐπίτιμον Πρωτοψάλτην τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς. Κατὰ πληροφориάν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 1.5.1977.

162. Δ. Καλέμη, Ἡ ἐπαρχία Δέρκων, Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς 5 (1886) 135-157. —, Ἡ Ἐπαρχία Δέρκων, ΕΗ 1 (1934) 231-232. Β. Θ. Σταυρίδου, Δέρκων Μητρόπολις, ΘΗΕ 4 (1964) 1016-1017.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,58,5×1,83 μ.). Ἐνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Δίστηλος. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. 1970¹⁶³.

27. Ἴ. ναὸς Γενεθλίου τοῦ Προδρόμου Γενῆ Μαχαλέ (*Yeni Mahale*)¹⁶⁴.

ΘΕΜΕΘΛΟΣ ΠΕ(ΠΗ)ΚΤΑΙ
ΕΥΞΕΙΝ(ΟΥ) ΚΡΗΠΙΔΕΣΣΙΝ

ΒΑΠΤΙ(ΣΤ)(ΟΥ) ΓΕΝΕΣΙΩ
ΕΝ ΝΕΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑ
1833

ΟΡΜΟΣ ΝΑΥΒΑΤΑΙΣ
ΦΥΚΤΩΡΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΑΣΕΛΓΗΣ ΚΑΝ ΤΕ(ΤΜΗΚ)Ε
ΝΑΩ ΣΩ (ΠΡ)ΟΣΦΟΙΤΕΙΣ
ΗΧΕΙΕΝ ΒΟΑΝ
ΣΑΛΟΝ ΚΡΑΔΙΗΣ

ΒΙΟΤΟ ΑΛΙΠΛΑΓΚΤΟΙΣ
ΕΚΤΡΕΠ(ΟΥ)ΣΑ ΕΡΕΒΗ
(ΠΡ)ΟΔΡΟΜΕ ΤΕ(ΗΝ) ΚΑΡΑΝ
ΟΥΚ ΕΚΛΙΠΩΝ ΕΚ ΡΕΙΘΡΩΝ
ΑΝΑ ΒΛΕΨΟΝ ΙΚΕΤΑΙΣ
ΑΜΕΙΒΑΙΕ ΓΑΛ(ΗΝ)Η¹⁶⁵.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,81×0,81 μ.). Ἐνωθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Δίστηλον. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. Μεταξὺ τῶν στηλῶν ἡ ἐγγράμμωτος καὶ δι' ἐλαιοχρωμάτων παράστασις (0,36×0,81 μ.) Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὡς Ἐνσάρχου Ἀγγέλου μετὰ κοντοῦ, εἰληταρίου καὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ πίνακος. Ἡ πλάξ μετὰ τῆς παραστάσεως προὔπηρχεν ἀπὸ τοῦ 1833.

28. *Νεκροταφεῖον Θείας Ἀναλήψεως Μακροχωρίου (Bakirköy)*¹⁶⁶.

ΘΗΚΑΣ ΠΡΟΓΟΝΩΝ Τ(ΗΡ)ΕΙ ΚΡΑΣΠΕΔΗΣΣΙΝ ΑΡΓΑΙΟΣ
ΕΞΩΚΙΟΝΟΙΣ¹⁶⁷ Δ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΙΡΗ ΠΕΛΕΙ ΓΕΝΕΘΛΗ

163. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ ἱερατ. προϊσταμένου τοῦ ναοῦ πρεσβ. Θ. Ἐνωτιᾶδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 1.5.1977.

164. —, Ἐκατονταετηρὶς ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Γενεθλίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Γενημαχαλέ, ΕΗ 2 (1935) 177-182. —, Λεύκωμα ἀνακαινισθέντος ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Κοινότητος Γενῆ Μαχαλλέ ("Ἄνω Βοσπόρου), ἀ.τ. 1949-1951. Θ. Σ. Θεοφανείδου, Τὰ σεμνάματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δέρκων. Ὁ ἐν Γενῆ Μαχαλλέ ἱερὸς ναὸς τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ΚΗ 9.6, 21 (1976) 2, ξηθα ἐδημοσιεύθη μετὰ παραλλαγῶν τινων καὶ τὸ ἐπιγράμμα.

165. Τὸ ἐπιγράμμα τοῦτο εἶναι τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη ἐπισημονικῶς (ὅπως τοῦ Ἄ. Παπαῦ, Ἰπέρθυρος πλάξ).

166. Déthier, Περὶ τινων ἐνεπιγράφων πλίνθων τοῦ Μακροχωρίου, ΕΦΣΚ 4 (1871) 161, 163. Α. Γ. Πασπάτη, Τὰ θρακικὰ προάστεια τοῦ Βυζαντίου, ΕΦΣΚ 12 (1879) 42. Α. Π., Αἱ ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπόλεις, ΕΦΚΗ 2 (1905) 150-151. Α. Γαϊτάνου - Γιαννινοῦ, Τὸ πνευματικὸν Μακροχωρίον τοῦ καιροῦ μου, Ἰστανπούλ 1951.

167. Σ. Βουζαντίου, Ἐργ. μνημ. Ι, 299-300. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Κωνσταντινούπολις, Ἐργ. μνημ. 3 (1881) 956.

ΟΡΓΩΝ ΕΤΛΗΣ ΑΟΚΝΟΝ ΕΙΣ ΛΕΙΜΩΝΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΦΕΡΝΗΝ ΚΤΑΣΘΑΙ ΜΕΙΡΑΞΙΝ ΕΚ ΤΑΜΕΙΩΝ ΣΟΦΙΑΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗ ΒΑΣΙΛΕΙΕ¹⁶⁸ ΓΑΙΑ ΣΟΙ ΚΟΥΦΗ
ΝΗΜΑ ΣΟΝ ΤΑΜΕΝ ΑΤΡΟΠΟΣ ΤΕΤΡΕΒΔΟΜ(ΗΚ)ΟΝΤ(ΟΥ)(ΤΗ)
ΗΝΟΙΚΤΑΙ (ΠΡ)ΟΠΥΛΑ ΜΕΛΛΑΘΡΩΝ ΟΥΡΑΝΙΩΝ
ΣΩΤΗΡΙΟΙΣ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΤΕΣΣΑΡΣΙ (ΠΡ)Ο ΔΙΣΧΙΛΙΩΝ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,80×1,00 μ.), επιτύμβιος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Βασιλείου Α. Ἀλεξανδριδου ἐν τῷ Α' τμήματι τοῦ Νεκροταφείου. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις καλή. 1966.

29. Ἰ. Ναός Ἀγ. Γεωργίου Μακροχωρίου¹⁶⁹.

ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΣΤΙΒΕΙ ΝΑΟΝ ΤΡΟΠΑΙΟΦΟΡΟΥ
ΕΓΓΥΣ ΒΥΖΑΝΤΙΩ ΘΡΑΚΗΣ¹⁷⁰ ΕΝ Η·Ι·ΘΣΙΝ
ΟΡΦΙΚΗΣ ΛΥΡΑΣ ΧΟΡΔΗ ΠΑΛΜΩΝ ΚΑΡΔΙΑΣ
ΦΟΙΒΟΛΑΜΠΩ ΗΡΩΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΩ
ΑΠΟΘΕΝ ΙΛΛΥΡΙΚΟΥ¹⁷¹ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΥ(ΝΗΓ)ΜΕΝΟΙ
ΝΑΙΕΙΝ ΧΛΟΑΖΟΝΤΙ ΤΕΡ(ΠΝ)Ω ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΩ
(ΗΓ)ΕΙΡΑΝ ΑΚΡΑΙΦΝΕΣ ΑΓΛΑ·Ι·ΣΜΑ ΕΝ ΔΕΡΚΟΙΣ
ΣΠΕΝΔΕΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ¹⁷² ΧΟΑΣ ΣΟΙ Π(ΑΝ)ΤΟΥΡΓΕΤΑ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,68×1,20 μ.). Ἐσωτερικὸς τοῖχος, δεξιόθεν τῆς Πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. 1979¹⁷³.

168. Οἶτος κατ' ἐπιστολὴν τοῦ υἱοῦ του Π. Ἀλεξανδριδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 29.9.1976, ἐγεννήθη τὸ 1892. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀλεξανδρου καὶ τῆς Κυριακίτσας. Ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς Κοινοτικῆς Δημοτικῆς Σχολῆς καὶ ἀργότερον ἐκ τοῦ Λυκείου τοῦ Χατζηχρήστου. Τὸ 1921 ἐνυμφεύθη τὴν Μ. Γιάντζογλου ἐξ ἧς ἀπέκτησε δύο τέκνα. Ἦτο ἐπὶ γαμβρῷ συμπέθερος τοῦ Θ. Θεοφανείδου. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1923-1958, ἐχρημάτισε διευθυντῆς καὶ διδάσκαλος τῆς Κοινοτικῆς Σχολῆς Μακροχωρίου. Κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα ἐργάσθη καὶ ὡς Γραμματεὺς τῆς Κοινότητος Μακροχωρίου. Ἀπεβίωσε τῇ 22.1.1966.

169. Α. Γαϊτάνου - Γιαννιοῦ, Ἔργ. μνημ. 17-20.

170. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Θράκη, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 1369-1370.

171. G. Ostrogorsky, Geschichte des Byzantinischen Staates, Μόναχον² 1952, 29, 44, 52, 108, 132, 148, 158.

172. Ἐξυπονοεῖται ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ΙΑ' ὁ Παλαιολόγος (1449-1453). G. Ostrogorsky, Ἔργ. μνημ., 450-453.

173. —, Ἐκκλησία, Ἰ. ναὸς Ἀγ. Γεωργίου Μπακίρκιοι, Α. 15.12, 54 (1979) 4. —, Ἡ πανηγυρικὴ ἀρχιερατικὴ λειτουργία ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγ. Γεωργίου Μπακίρκιοι, Α. 19.12, 54 (1979) 4.

Ἰ. Μητρόπολις Κασσανδρείας¹⁷⁴.

30. Ἰ. ναὸς Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας ἢ Λόγγου.

ΘΥΗΠΟΛ(ΟΥ) ΣΚΗΝΩΜΑ ΣΩΦΡΟΝΙ(ΟΥ)¹⁷⁵ (ΤΟΥ) ΠΑΝΥ
 ΕΛΩΡΙΟΝ ΚΥΝΕΣΣΙΝ ΟΙΩΝΟΙΣΙ ΤΕ ΠΑΣΙΝ
 ΟΥΛΟΜΕ(ΝΗ) ΤΕΤΕΥΧΕ (ΜΗΝ)ΙΣ ΘΕΗΛΑΣΙΑΣ
 ΦΥΡΘΕΙΣΗΣ ΛΥΓΡΩ ΜΟΡΩ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ¹⁷⁶
 Α(ΜΠ)ΕΧΟΝΑ Δ ΑΧΡΑΝΤΑ ΛΗΘΗΣ ΑΚΟΣ ΙΕΝΤΑ
 ΝΟΕΡΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΩ ΝΑΩ (ΠΡ)ΟΣΑΧΘΕΝΤΑ
 ΗΛΥΣΙΑ¹⁷⁷ ΟΙΚΕΟΝΤΑ ΣΥΝ ΧΡΙ(ΣΤ)Ω ΔΟΞΗΣ ΙΣ(ΟΥ)
 ΣΕ(ΜΝ)ΩΜΑ ΑΓΕΙΡΕΙ ΤΛ(ΗΜ)(ΟΝΟ)Σ ΠΡΟΙΚΟ(ΝΝΗ)Σ(ΟΥ).

Πλάξ μαρμαρίνη (0,40×0,60 μ.), (πίν. 3). Δεξίον κλιῖτος τοῦ ναοῦ, ἀριστερόθεν τῆς προθήκης, τῆς περιεχούσης τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον τοῦ Προικονήσου Σωφρονίου, ἐντετοιχισμένη ὑπεράνω στασιδίου. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Ἐτοποθετήθη ἐπιμελεῖα τοῦ Σάββα Θωμᾶ Σαββοπούλου¹⁷⁸, τὸ 1966¹⁷⁹.

174. Τ. Α. Γρ(ιτσοπούλου), Κασσανδρείας Μητρόπολις, ΘΗΕ 7 (1965) 391-392.

175. Οὗτος διετέλεσε Μητροπολίτης Προικονήσου μεταξύ τῶν ἐτῶν 1901-10. Ἀπεβίωσε τὸ 1911. — Οἱ Μητροπολίται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ι. Γ. Σακελλάριδου καὶ Σιάς, Ὁ Φάρος τῆς Ἀνατολῆς, Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1902, ἐν Κων/πόλει 1901, 124-125 μετ' εἰκ. Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς, 85-86. — Προικονησίων μνημαί: Σωφρόνιος Ἀργυρόπουλος, ΠΒ 11.12, 1 (1937). Α. Τσακοπούλου, Ἀρχιμ., Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι κατὰ τοὺς κώδικας τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ο 33 (1958) 399, 425.

176. Ν. Μοσχοπούλου - Ν. Κ. Σωτηροπούλου - Γ. Κ. Γεωργαλά - Ν. Κ. Σπυροπούλου - Β. Δ. Θεοφανείδου, Μικρὰ Ἀσία, ΜΕΕ 7 (1931) 174-182.

177. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Ἠλύσια πεδία, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 1239.

178. Ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Κοινότητος.

179. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 1.9.1976.

31. Μονόδριον Προφήτου Ἡλιοῦ Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας ἢ Λόγου¹⁸⁰.

ΘΑΥΜ(ΟΥ)ΡΓΕ ΤΙΜΟΘΕΕ¹⁸¹ ΣΥΝ ΘΕΣΒΙΤΗ ΗΛΙΑ¹⁸²
 ΕΓΚΑΛΛΩΠΙΣΜΑΤΑ ΑΦΝΕΙΑΣ (ΠΡ)ΟΙΚΟ(ΝΝΗ)Σ(ΟΥ)
 ΟΥΡΑΝΟΘΕΝ ΒΛΕΨΑΤΕ (ΠΡ)ΟΣ ΚΑΙΝΟΝ ΥΜΩΝ ΔΟΜΟΝ
 ΦΡΑΖΟ(ΝΤ)ΕΣ ΙΛΑΘΙ ΑΝΑ ΤΟΙΣ ΕΙΣΙΟΥΣΙΝ
 ΑΝΕΥΘΕΝ (ΠΗ)ΜΑΤΟΣ ΕΠΙΚΗΡΟΝ ΑΝΥΣΑΙ
 ΝΟ(ΣΤ)ΕΙΝ ΤΕ ΓΗΝ ΠΑ(ΤΡ)ΙΟΝ (ΗΝ) ΑΛΛ(ΣΤ)ΩΡ ΣΚΥΛΕΥΕΙ
 ΗΥΛΗΣΕ ΣΥΡΙΓΕ ΣΤΟΝΑΧ(ΗΝ) ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΙ¹⁸³
 ΣΥ(ΜΒ)ΟΑ ΜΑΡΜΑΡΑΣ Κ(ΟΥ)ΤΑΛΙΣ ΑΦΥΣΙΑ ΑΛΩΝΗ¹⁸⁴.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,46×0,70 μ.), (πίν. 4). Ἐσωθεν τοῦ ναοῦ, ἀριστερὰ εἰς μέσον ὕψος. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Ἐπιμελεῖα τοῦ Σάββα Θωμᾶ Σαββοπούλου¹⁸⁵. Ὁ Ε. Κόβας ἐξετέλεσε τὸ ἀνθίβολον αὐτοῦ (0,46Χ0,70 μ.), διὰ μολυβδοκονδύλου ἐπὶ χάρτου, εὐρισκόμενον εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ κατοχὴν τοῦ Θ. Θεοφανείδου ἐν Ἀθήναις.

Ἱ. Μητρόπολις Χαλκίδος¹⁸⁶.

32. Ἱ. ναὸς Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἀρτάκης¹⁸⁷.

ΘΕΟΚΥΗΤΟΡΟΣ ΕΜΦΑΝΕΙΑΣ ΕΝ ΧΩΡΩ
 ΕΚΠΑΓΛΟΣ ΤΕΤΥΚΤΑΙ ἸΑ(ΟΣ) ΟΠΤΑΣΙΑΖΕΙΝ
 ΟΝ (ΑΡ)ΓΟΝ(ΑΥ)ΤΑΙ (ΔΕ)ΙΜΑ(ΝΤ)Ο ΕΝ ΚΛΙΤΥΙ ΔΙΝΔΥΜ(ΟΥ)¹⁸⁸

180. —, Δωρεὰ ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ ἱ. ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καὶ Ἀγ. Τιμοθέου εἰς Νέον Μαρμαρᾶν, ΜΝ 4.5, 14 (1959) 4. Γ., Νέος Μαρμαρᾶς, Ἡ πανέμορφη νύφη τῆς Σιθωνίας, ΜΝ 8.9, 15 (1960) 1 (ἀναδημοσίευσίς ἐκ τῆς «Φωνῆς τῆς Χαλκίδος» 4.9.1960).

181. Μ. Γεδεών, Προικόννησος, 115-125. Θ. Θεοφανείδου, Ἀπὸ τὴν Πόλι. Ὀρησκευτικὴ πανήγυρις Ἀγίου Τιμοθέου, Μ 6.9, 4 (1934). Τοῦ Αὐτοῦ, Ὁ ἑορτασμός τοῦ Ἀγίου Τιμοθέου... Πινελιές, Μ 23.8, 6 (1936). Ὁ Θ. Θεοφανείδης, κατὰ πληροφορίαν τοῦ πρὸς τὸν γράφοντα τῆ 30.10.1976, συνέγραψε καὶ ἀνέκδοτον κανόνα Ἀκαλοφθίας Ἀγ. Τιμοθέου Ἀρχιεπισκόπου Προικοννήσου, τοῦ Θαυματουργοῦ.

182. Δ. Β. Οἰκονομίδου, Ἡλιὰς, ΘΗΕ 6 (1965) 20-26.

183. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Προποντίς, Ἔργ. μνημ. 5 (1888) 872.

184. Περὶ αὐτῶν ἰδὲ Μ. Γεδεών, Προικόννησος. Θ. Θεοφανείδου, Μαρμαρᾶς, 65-86. Ε. Ε. Βαλσαμῆ - Ν. Σ. Λαμπαδαρίδου, Ἔργ. μνημ. Ι. Μ. α. κ. ρ. ἡ, Ἔργ. μνημ.

185. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπολλ 1.9.1976.

186. Ι. Χ. Κωνσταντινίδου, Χαλκίδος Μητρόπολις, ΘΗΕ 12 (1968) 60-61.

187. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα τῆ 20.5.1977, ὁ ναὸς οὗτος δυστυχῶς ἐκῆθη ἐσχάτως.

188. Σ. Ι. Βουτυρᾶ, Δίνδυμος, Ἔργ. μνημ. 2 (1871) 448.

ΦΙΛΑΤΑΤΗ ΠΑ(ΤΡΗ) (ΠΡ)ΟΣ ΚΥΖΙΚΩ¹⁸⁹ ΑΡΤΑΚΗ¹⁹⁰
 ΑΙΕΝ ΟΥΡΑΝΙΟΝΑ Υ(ΜΝ)ΕΥΕΙΝ ΤΕ ΓΟΩ
 ΝΟ(ΣΤ)ΟΝ ΑΛΓΕΕΙΝ ΑΛΗ(ΣΤ)ΟΝ ΕΣ (ΗΝ) ΧΘΟΝΑ
 ΗΣΘΕ(ΝΤ)ΕΣ Θ(ΑΥ)ΜΑΤΙ ΣΩ ΩΔΑΙΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕ(ΝΗ)¹⁹¹
 ΣΩ(ΤΗ)ΡΙΟΝ ΜΕΛΠΟΜΕΝ¹⁹² (ΗΝ) ΔΩΡΕΙ (ΗΜ)ΙΝ ΧΑΡΙΝ.

Πλάξ μαρμαρίνη (0,45×0,56 μ.), ἐκ Προικοννήσου (πίν. 5). Δεξιά πλευρὰ τῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ, οὐχὶ λίαν ὑψηλά. Μέλαινα γραφή. Διατήρησις ἀρίστη. Μετεκομίσθη διὰ τοῦ τουριστικοῦ λεωφορείου Χ. Χριστοδουλίδου καὶ ἐτοποιηθῆ ἐπιμελείᾳ τοῦ Σταυροφόρου Οἴκον. Σπυρίδωνος Ἀθανασίου¹⁹³.

33. Ἄρχοντας Πρωτοψάλτου Ἰακώβου Ναυπλιώτου¹⁹⁴.

ΘΟΥΡΙΟΝ ΜΟΛΠΗΝ ΑΜΦ ΗΟΙ ΑΝΙΣΧΟΥΣΗ
 ΕΓΡΕΤΟ ΙΦΘΙΜΟΣ ΚΡΑΤΩΡ ΖΩΓΡΩΝ Α·Ι·ΔΗΝ
 ΟΙΟΜΙΣ ΚΕΔΝΟΙΣ ΤΕ ΙΘΥΝΩΝ ΤΟΥΣ ΕΝ ΠΕΔΑΙΣ
 ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΟΣ ΧΑΙΡΕΤΕ ΓΥΝΑΙΞΙ ΜΥΡΟΦΟΡΟΙΣ¹⁹⁵
 Α ΜΑΘΗΤΑΙΣ ΑΥΤΟΥ ΕΠΗΓΓΕΛΤΟ ΚΗΡΥΣΣΕΙΝ

189. Σ. Ι. Β ο υ τ υ ρ ᾱ, Κύζικος, Ἔργ. μνημ. 3 (1881) 852-858. Θ. Θεοφανείδου, Κύζικος Μπαλιτζα Πάνορμος, Μ 15.2, 3 (1933).

190. Σ. Ι. Β ο υ τ υ ρ ᾱ, Ἀρτάκη, Ἔργ. μνημ. 1 (1869) 697-698.

191. Προσωνύμιον τῆς Θεοτόκου (ἡ θαυματουργικῶς ἐμφανισθεῖσα εἰκὼν). Κ. Δ. Κ α λ ο κ ῦ ρ η, Ἔργ. μνημ. 38. Περὶ τῆς μονῆς αὐτῆς ἐν Κυζίκῳ ἰδὲ Θ. Θεοφανείδου, Τὸ μοναστήρι τῆς Συγριανῆς καὶ ἡ ἐν Κυζίκῳ ἱερὰ μονὴ τῆς Θεοτόκου, Προσφυγικὸς Κόσμος 24.6, 24 (1951). Κ. Σ. Μ α κ ρ ῆ, Χωριὰ καὶ μοναστήρια τῆς Κυζικηνῆς χερσονήσου, Ἀθῆναι 1959, 37-43 (ἀνάτ. ἐκ τῶν ΜΧ 8, 1959, 129-172).

192. Κατὰ πληροφωρίας τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα τῇ 30.10. 1976, ὁ ἐξ Ἀρτάκης ὀρμώμενος καὶ ἐν Ἀμερικῇ διαβίων Σωτήριος Ἰσιμενίδης, ὁ πολλὰ παρασχὼν δωρεὰς διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἱ. ναοῦ Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἀρτάκης, ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ἡμοῦ μετὰ τῶν Κ. Βενέτη καὶ Ζ. Κιουρκισῆ. Ὁ τελευταῖος ἐξ αὐτῶν εἶχε μεταφέρει τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας Φανερωμένης ἐκ Κυζίκου καὶ ἐναποθέσει προσωρινῶς εἰς τὸν ναὸν Παναγίας Καφατιανῆς καὶ εἶτα εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου (Γ. Α. Σ ω τ η ρ ῖ ο υ, Ἔργ. μνημ. 26). Οἱ ἀνωτέρω ἀναφερθέντες ἐπεθύμουν νὰ συναποκομίσουν τὴν εἰκόνα ταύτην διὰ τὸν ναὸν τῆς Νέας Ἀρτάκης, ὅπερ ὅμως δὲν ἐπέτυχον. Τὸ ὄνομα τοῦ Σωτηρίου τούτου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μελπομένης ὑπαινίσσεται ὁ τελευταῖος στίχος τοῦ ἐπιγράμματος.

193. Ἰερατ. προῖσταμένου τοῦ ναοῦ. Θ. Θεοφανείδου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμπούλ 1.9.1976.

194. —, Οἱ ὀφρικιάμοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ΕΗ 1 (1934) 204-205 μετ' εἰκ. Σ. Σ ε φ ε ρ ῖ ᾱ δ ο υ, Ἰωάννης Κουκουζέλης, Ἰακώβος Ναυπλιώτης, οἱ ψάλται, Ἀθῆναι 1976.

195. Α. Χ. Φ ἰ λ η, Μυροφόροι, ΘΗΕ 9 (1966) 215.

ΝΑΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ¹⁹⁶ ΧΟΡΔΗΝ ΛΑΡΥΓΓΙ ΚΡ(ΟΥ)ΩΝ
 ΗΣΕΝ ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΓΚΛΕΗΣ ΝΑΥΠΛΕΩΤΗΣ
 ΣΟΦΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ¹⁹⁷ ΥΙΟΥ ΦΡΑΔΜΟΝ ΑΕΙΔΩΝ.

Τὸ ἔτος 1962 συνέλαβον τὴν εὐγενῆ ιδέαν πρὸς ἀπονομὴν τιμῆς εἰς μνήμην τῆς μεγάλης μουσικῆς φυσιογνωμίας Πέτρου τοῦ Λαμπαδαρίου ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ οἱ Α. Μιχαηλίδης¹⁹⁸, Γ. Καρακάσης¹⁹⁹, οἱ αὐτάδελφοι Σ. καὶ Σ. Δελόγλου καὶ ὁ Γ. Φραντζέτης. Ἐστοχάζοντο, ὅπως στήσουν προτομὴν Πέτρου Λαμπαδαρίου ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Σούδας, παρὰ Χαρσίᾳ Πύλῃ. Φιλοτίμως ἐργασθέντες ἐπὶ τῶν μελωδημάτων τοῦ Ναυπλιώτου, τὰ ὁποῖα κατεῖχον ἐξ ἀκοῆς, βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς νεωτάτης ἐφευρέσεως τῆς ἠχογραφίας κατήρτισαν ἐν σχεδίῳ κομψὸν τόμον περιέχοντα μὲ φθογγόσημα τῆς παρασημαντικῆς τὰ ΙΑ' Ἐωθινά, Καταβασίας τῆς Ὀκτωήχου κ.τ.λ. ὡς ἔφαλλεν αὐτὰ ὁ διδάσκαλος αὐτῶν, ὑπολογίζοντες ἐπὶ τῆς εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ἣν θὰ ἐπεφύλαττεν ἡ συμπολίτις ὁμογένεια εἰς τὸ ἔργον των, καὶ τῆς ἐκ ταύτης προσφορᾶς διὰ τὴν δαπάνην τῆς προτομῆς Πέτρου τοῦ Λαμπαδαρίου²⁰⁰. Ὁ Θ. Θεοφανείδης ἀντὶ προλόγου τῆς συλλογῆς συνέθεσεν ἐπίγραμμα ἑλλιπὲς ἀρχικῶς κατὰ δύο στίχους διὰ τὸν Ἰάκωβον Ναυπλιώτην (1865-1942), τὸ ὁποῖον συνεπλήρωσε τὸ 1977. Ἡ συλλογὴ ἕμως αὐτῆ δυστυχῶς δὲν ἐξεδόθη, ὁπότε ὁ Θ. Θεοφανείδης συνέθεσε καὶ ἐνετοίχισε τὸ περὶ Πέτρου Λαμπαδαρίου ἐπίγραμμα αὐτοῦ ἐν τῷ ἰ. ναῷ Παναγίας τῆς Σούδας Ἐγρήκαπου²⁰¹.

196. Γ. Α. Σωτηρίου, Ἔργ. μνημ. 11-34.

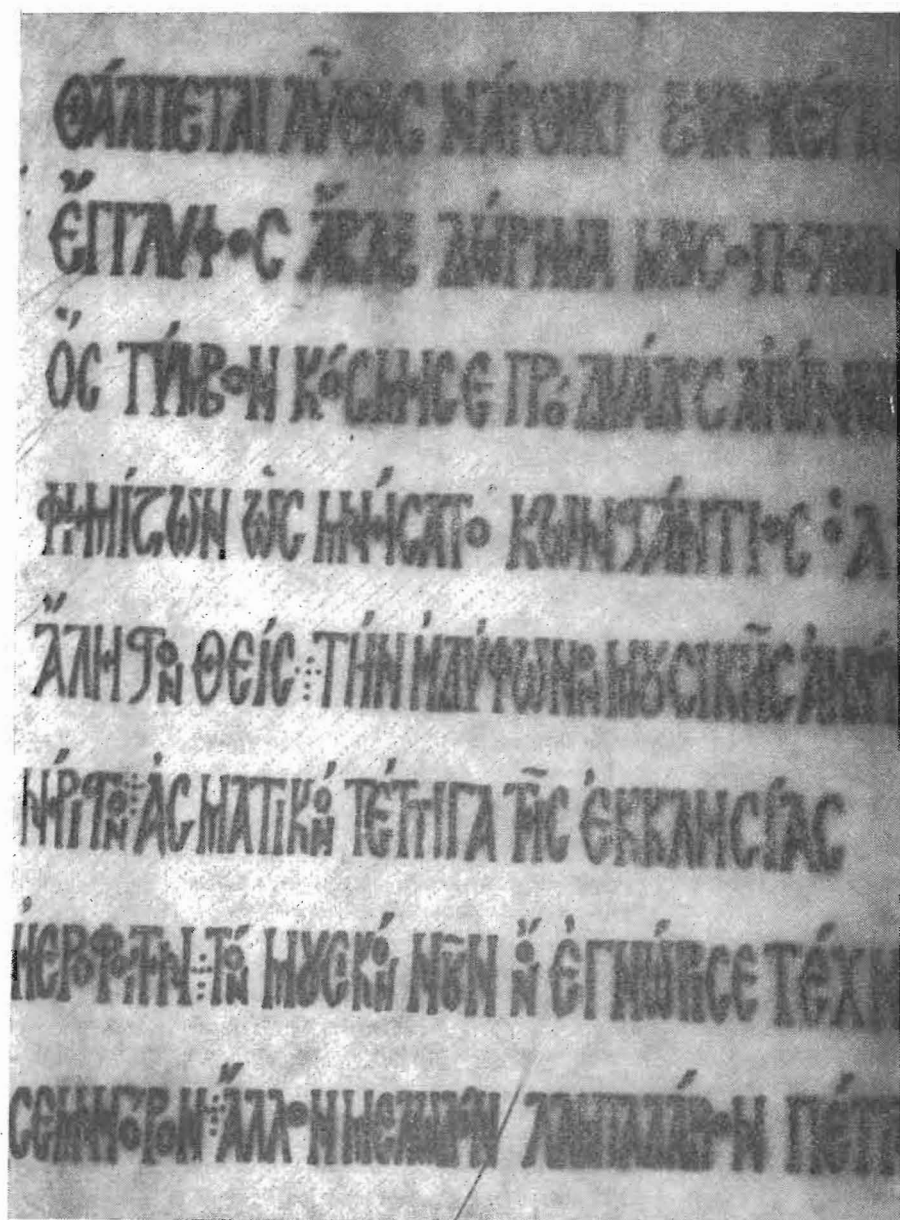
197. Γ. Ι. Παπαδοπούλου, Ἔργ. μνημ. 249-251.

198. Πρῶτος Δομέστικος τῆς Μ. Ἐκκλησίας παρὰ τῷ Πρωτοψάλτῃ Ι. Ναυπλιώτῃ.

199. Πρωτοψάλτης τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἰ. ναοῦ Ἁγ. Εὐφημίας Χαλκηδόνος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1945/6-1965.

200. Θ. Θεοφανείδου, Σημειώσεις, Κοινότης Ἐγρήκαπου, Παναγία Σούδα, 6.

201. Κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Θ. Θεοφανείδου πρὸς τὸν γράφοντα, Σταμποῦλ 18.1.1977, ἐκ τῆς ὁποίας ἔσχεν οὗτος καὶ τὸ ἐπίγραμμα, καὶ πληροφορίας τοῦ Θ. Θεοφανείδου τῇ 9.6.1977 πρὸς αὐτόν.

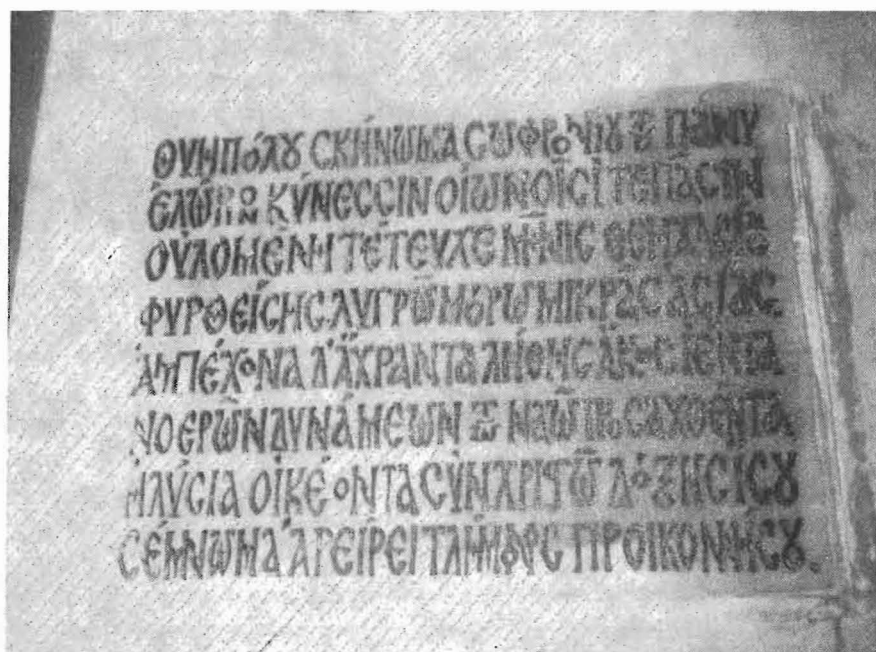

Πίν. 1. Ἐπίγραμμα ἐ. ναοῦ Παναγίας Σούδας Ἐγρήματου.

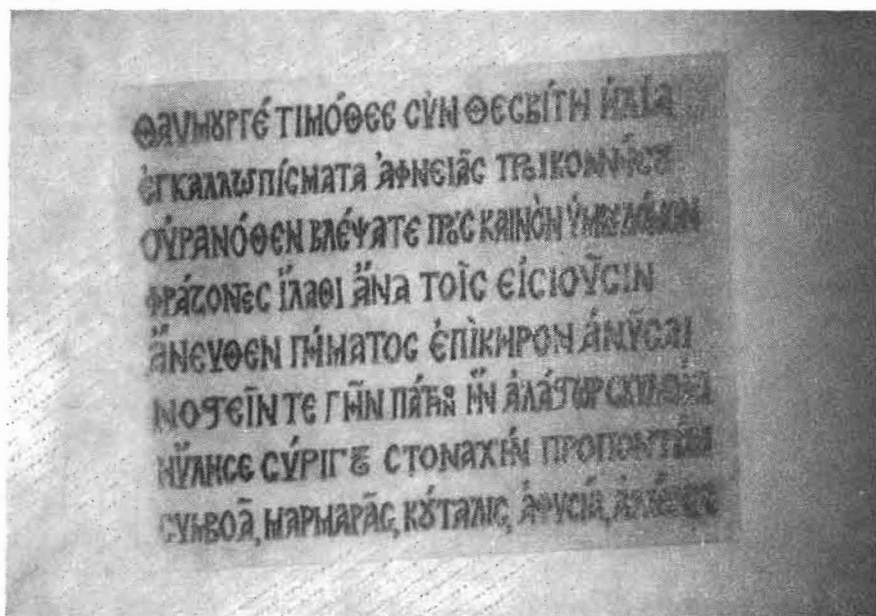
ΘΕΥ ΣΟΦΗΣ ΜΟΝΟΝ ΚΗΡΥΚΩΝ ΔΥΟ ΔΕ ΚΑ
 ΕΪΚΕΛΟΝ ΤΕΚΜΑΙΡΕΙΝ ΟΡΘΩΣ ΑΠΟΧΘΟΝΗ
 ΟΥΝ ΑΓΡΗ ΕΤΤΑΛΟΦΩ ΛΑΡΗ ΑΖΙ ΚΟΜΩΝΤΑ
 ΦΡΕΙΔΙΧΥ ΓΕΗ ΕΙΗΟΡΙΗΣ ΟΙΚΗΤΟΡΕΣ
 ΑΝΤΕΙΛΑΣΗ ΔΕ ΛΥΚΩ ΑΨΩΝ ΕΚΑΤΟΓΥΙ
 ΝΕΜΟΙΣ ΔΕΙ ΠΑΝΤΑΝΑΣ ΛΙΘΟΠΕΝΙΣ ΚΙΕΤΑΙΣ
 ΗΝ ΓΗΘΗ ΣΗ ΠΑΡΕΣΧΕΣ ΑΠΟΣΤΟΙΣ ΕΙΡΗΝΗ
 ΣΑΩΖΩΝ ΑΣΙΝΗ ΠΟΙΜΗΝ ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ.

Πίν. 2. Ἐπίγραμμα ι. ναοῦ Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Φερίκιοι.

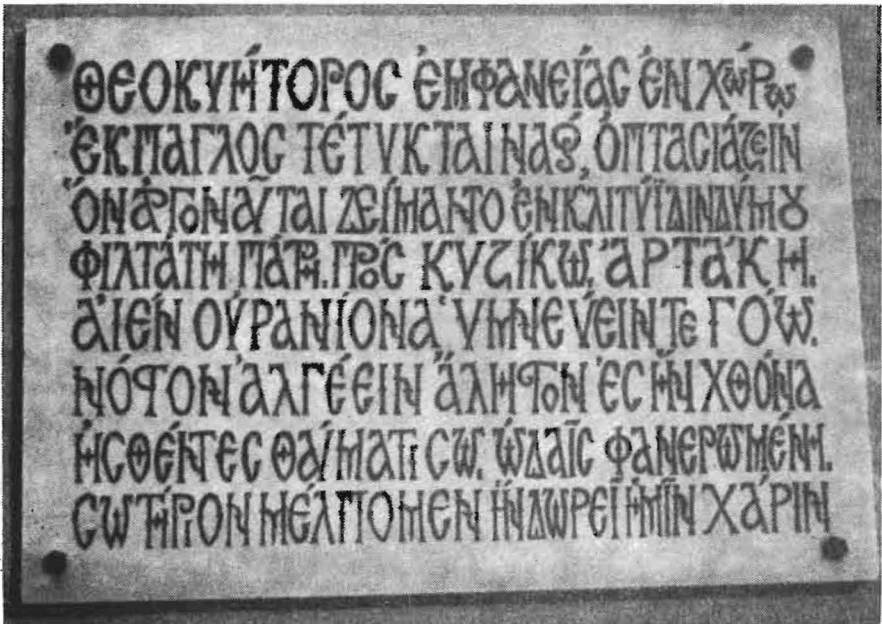

Πίν. 3. Ἐπίγραμμα ἰ. ναοῦ Ταξιαρχῶν Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας.

Πίν. 4. Ἐπίγραμμα μονυδρίου Προφήτου Ἡλιοῦ Νέου Μαρμαρᾶ Σιθωνίας.

Πίν. 5. Ἐπίγραμμα ἰ. ναοῦ Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἀρτάκης.